

CHRISTIANI GODOFREDI
HOFFMANNI,
REGIAE BOR. MAI. CONSILIARIO INTIMO
ET FACULTATIS IVRIDICAE IN ACADEMIA
VIADRINA ORDINARIO
TRACTATUS IVRIDICVS
DE
IVRE SEPARANDI
ALLODIVM A FEVDO
VVLGO

Wie Erb- und Frey-Güter von Lehn-
Gütern zu unterscheiden.

ACCEDIT
APPENDICIS LOCO
AHASVERI FRITSCHII
EXERCITATIO BREVIS
DE
FEVDO SOLARI
Vom Sonnen-Lehn.

FRANCOFVRTI ET LIPSIAE

1 7 4 3.

9

CHRISTIANI GODOFREDI

HOFMANNI

REGIAE SOCIETATIS ACADEMIAE

ET LITTERARUM RECTORIS

PROFESSORIS

TRAGTATVS

DE

VERBIS

ALPHABETICO

ET

ALPHABETICO

ALPHABETICO

ALPHABETICO

ALPHABETICO

ALPHABETICO

ALPHABETICO

ALPHABETICO

STAA
REG

DISSERTATIO IVRIDICA
DE IVRE SEPARANDI ALLODI-
VM A FEVDO.

CONSPECTVS.

*Generalia de iure separatio-
nis: definitio §. 1.
quid confusio, §. 2. diuisio
separationis §. 3. funda-
mentum §. 4. transitus ad
praesentem materiam §. 5.
definitio iuris separandi al-
lodii a feudo.*

*Cap. 1. Quando separetur al-
lodium a feudo? generali-
ter §. 1. Obligationes ex
feudo non soluuntur: de ta-
citis & generalibus hypo-
thecis in feudo §. 2. quo-
modo obligationi ex fructi-*

*bus feudi satisfiat §. 3.
quando obligetur feudum
§. 4. De debitis mere feu-
dalibus §. 5. Diuersarum
prouinciarum constitutio-
nes §. 6. Origo huius di-
uersitatis §. 7 8. De a-
ctione in rem verso §. 9. 10.
De obligatione ex qualita-
te heredis §. 11. 12. Ex-
plicatur 2. F. 45. §. 13. 14.
Differentia inter filios &
agnatos §. 15. 16. Quid
iure germanico statuendum
§. 17. 18.*

A

Cap.

Cap. II. quando separatio in
hereditatibus fiat. §. 1. di-
uersum esse ius priuatarum
& publicarum successionum
§. 2. quaenam res allodia-
les a feudo separandae?

(1) de allodiorum cum feudis
coniunctione §. 3.

(2) de meliorationibus feudi
§. 4.

(3) de restituendis impensis
§. 5.

(4) de fructibus feudi, & pri-
mo de naturalibus & indu-
strialibus §. 6.

de lana ouium, de foetu pi-
scium §. 7.

de aliis feudi utilitatibus,
inprimis fructibus ciuili-
bus §. 8.

(5) de rebus mobilibus §. 9.

(6) de pecunia Vasalli §. 10.
cur nihil de successione
illustribus dicatur §. 11.

Cap. III. quando ob delictum
allodium separetur a feudo
§. 1.

quando Vasallus allodium
& feudum amittere possit.
§. 2.

Actiones, Contraria, Finis
§. 3.

GENERALIA DE IVRE SEPARATIONIS.

§. I.

eparationis separata debet esse ratio:
Est ea non solum artis ratiocinandi
regula, verum etiam Iureconsulti
hac iustitiae & aequitatis norma o-
pus habent. Si negotia humana, si
iura & origine & conditione sua di-
uersa non rite a se distinguantur,
confusio oritur, rixarum mater, laesionum fons & o-
rigo, turbantur iura, & id, quod summum in iustitia
est, ut cuique suum tribuatur, negligitur. Frequens
igitur apud Iureconsultos SEPARATIONIS mentio
iniici-

iniicitur; qua voce generaliter accepta, *actum* intelligimus, quo ea, quae coniuncta sunt, vel aliquodammodo confusa, secernuntur. Nam omnis separatio ita est comparata, ut eam coniunctio quaedam siue commixtio & communio praecedat. Ita fructus a fundo separari legimus *l. 13. ff. quibus modis ususfr. vel usus amitt. patrimonium l. 3. ff. de excusat. bona l. 2. C. de legit. hered. possessionem a proprietate l. 1. C. uti poss.* Translatus quoque vocis usus ad personarum ius: emancipati a familia patris separari dicuntur *l. 9. C. de adoption.* & nota in Germaniae foris est *Separatio liberorum ab oeconomia* patris, per quam potestatem patriam egredi solent liberi CARPZOV. *P. 2. Const. 18. def. 1.* Separantur porro coniugia sublato matrimonii nexu *l. 11. ff. de diuort. & repud. l. 1. C. eod. c. 2. & 3. X. de diuort.* Verbo: *Quoties personae in communione quadam viuentes eam deserunt, res confusae atque commixtae ad suas classes rediguntur, negotia & facta diuersae naturae disiunguntur, toties eum actum SEPARATIONEM* appellamus.

§. II.

CONFUSIO, siue COMMVNIO, quae principium separationis est, diuersa ratione fieri solet. Vel enim est PHYSICA, quando res alia alii rei commiscetur; vel est MORALIS, quoties in eandem personam diuersa iura deueniunt. Haec vero iterum vel propria est, quando iurum translatio atque consolidatio fit; vel impropria, quoties leges aliquam & quidem arctissimam coniunctionem praeter necessitatem fingunt, qualem inprimis fictionem in heredum per-

sona obseruamus. Iure enim Romano vna eademque censetur persona heredis & defuncti *Nov. 48. pr. vnumque eorum patrimonium l. 10. §. 2. de vulg & pupill. subst.* creditores heredis in bona defuncti concurrunt *l. 1. §. 1. ff. de Separat.* Haec quidem subtilitati iuris romani debentur; quae cum aliquando in iniquitatem degenerarent, a Praetoribus REMEDIUM INDEMNITATIS siue SEPARATIONIS introductum fuit, quod creditoribus hereditariis contra heredem eiusque creditores dabatur ad hoc, vt bona defuncti a proprio heredis patrimonio separentur, vt illis exinde primo omnium satisfiat *l. 2. C. de bon. aut. iud. poss. l. 1. §. 1. de separationibus.* BRUNNEMANN de Processu concursus Creditorum Cap. V. §. XII.

§. III.

Eadem separationum est conditio. Fit enim aliquando separatio *actu physico*, si res physice confusae vel mixtae separentur; aliquando *moraliter* siue *iuridice* separatio procedit, quando rerum coniunctarum siue commixtarum diuersa iura & priuilegia considerantur: & haec rursus in *propriam* & *impropriam* diuidi potest, quae posterior in solo iuris intellectu acquiescit, quando res, quae ex sententia legum pro confusis atque commixtis habentur, ex iuris ratione fecernuntur, de quo exemplum in superius allegato beneficio separationis deprehendimus.

§. IV.

Fundamentum separationis est diuersa natura atque conditio obiecti separandi. Ex ea enim partim habilitas separationis, partim ius & facultas separandi oritur.

oritur. Si res nullam separationem physicam admittat, vel diuisioni, vel aestimationi locus est, l. 7. §. 8. ff. de acquir. rer. dom. Finis separationis est, vt suum quisque consequatur, vt de separatorum diuersitate iudicium ferri possit, cum *separatorum sit natura diuersitatem inducere.*

§. V.

Haec praemonenda fuerunt. Placuit enim Dissertationis inauguralis argumentum a vexata illa in foro quaestione petere: *Qua ratione separatio allodii a feudo fieri debeat.* Diuersa vtriusque natura atque conditio patet; a scopo nostro autem alienum est, differentias bonorum feudalium & allodialium impraesentiarum excutere. Pertinent illa ad prima iuris feudalis principia: haec perspecta satis credimus, eamque doctrinam Doctoribus systematibus ac compendiis vix numerandis abundanter traditam, quilibet facili opera euoluere poterit. Nos sola propositae quaestionis decisio occupabit, neque in materia, quae vberissimam differendi copiam praebet, de allotriis solliciti erimus. Haec ad excusandum in rebus tritis atque vulgaribus breuitatis studium sufficiant. Ita enim superuacaneum credimus, *feudi* atque *allodii* notiones tradere, aliunde satis notas: continebimus nos omni modo intra illustris quaestionis terminos, cuius usum in iure priuato aequae ac publico insignem esse, omnes rerum harum periti fatebuntur.

§. VI.

IVS SEPARANDI allodium a feudo est facultas ex
A 3
iure

iure & lege competens, qua bonorum feudalium & allodialium diuersa ratio instituitur, ita ut illorum confusio, quae ex persona possidentis oritur, prorsus tollatur, & utrorumque conditio separatim consideretur. Exigunt aliquando iura illam separationem. Poterit tamen omnis doctrina ad tres casus reduci. Nempe obtinet illa separatio I. in *Obligationibus*. II. in *SucceSSIONIBUS*. III. in *Delictis*. De singulis singillatim videndum.

CAP. I.

DE

IVRE SEPARANDI ALLODIUM
A FEUDO IN OBLIGATIONIBUS.

§. I.

Non vltima inter res feudales & allodiales est differentia, quod circa posteriores Domini atque Possessoris liberior disponendi sit facultas. Vassalli dominium in feudo non est plenum, quod nudo iure omnem vtilitatem ex feudo capiendi absoluitur II. F. 8. 23. nihil proinde in Domini directi agnatorumue praeiudicium valide agit, nullasque obligationes legitimas contrahit, quae in onus feudi aliqua ratione degenerare possint II. F. 8. §. 1. Feudum enim beneficii titulo tenet; hinc concessionis legem obseruare tenetur. Haec certa & in vulgus nota sunt, prona inde conclusio: *In obligationibus, quas Vassallus contrahit, allodium a feudo esse separandum, ex*

hoc

hoc id, quod vi contractus debet, praestandum esse, feudum vero saluum atque intactum esse relinquendum.

§. II.

Huic fundamento communis Doctorem innititur opinio: *Debita Vasalli ex feudo regulariter non esse soluenda.* Aes alienum Vasalli est onus heredum, quod nec dominus nec successor debent. B. DN. COCCII *Hyponnemata iuris feud. tit. 12. §. 5. p. 157.* Ius feudale de Vasalli debitis minime sollicitum est. Et optime mones SCHILTER *Institutionum Iuris Feudalis Cap. VII. §. 1.* textus iuris feudalis ignorare diuisionem inter debita feudalia & allodialia, rationem esse, quod aes alienum afficiat hereditatem, non feudum. Parum ab hac doctrina abludit *Ius Saxonicum commune*, quod appellationem hereditatis a feudo distinguit IUS PROV. *Lib. I. art. 5.* verbis: *mit welchem Gut der Mann erstirbet, das heisset alles Erbe, es sey denn Lehen.* Ex eodem principio profluit, quod in feudo nulla tacita competat hypotheca, STRVV. *Syntagma iuris feud. Cap. XIII. §. 7. n. 6. & Cap. XIV. §. 27.* vti nouissime constituit ORD. PROCESS. SAXON. NOV. *Tit. XXV. §. 6.* verbis: *und wie in denen Lehn-Gütern ohnedem vorhin schon keine hypothecae tacitae, außer was wegen derer Vormünder in unserer Process-Ordnung zu Ende dieses Tituls in gewisser Masse versehen, so wir aber hiermit gleichfalls aufgehoben haben wollen, statt gehabt. xc. conf. CONSTIT. SAXON. P. II. 25.* Et idem statuit GEORGIUS WILHELMVS, *Marchio Culmbacensis*, in denen confirmirten Lehens-Gewohn

wohnheiten *de anno 1725. tit. 4. verbis*: also ist hin-
 gegen keine tacita hypotheca bey denen Lehen Her-
 kominens. v. DN. LVNIG. *Corpus iuris feudalis ger-*
manici Tom. II. p. 1230. Conf. ORD. PROC. MAG-
 DEB. cap. 49. §. 69. & edictum Regium d. 30. Mart.
 a. 1709. betreffend Hypothecam in bonis feudalibus
 derer Beampte Einnehmer. &c. CORP. CONSTIT.
 MAGDEB. P. II. p. 294. 296. Ex eodem argumen-
 to generalis hypotheca ad feuda non patitur extensi-
 onem MEV. P. 4. dec. 321. conf. DECLAR. RECESSVS
 PROV. MARCHICI de an. 1653. verbis: **Sintemahl**
 in generali obligatione **entweder die bona feudalia**
gar nicht begriffen, oder in subsidium demum hafts
ten thun.

§. III.

Diuerſa est *fructuum feudalium* ratio, per quos omnem
 intelligimus vtilitatem, quae ex re feudali percipitur,
 debetur & acquiritur; differunt a feudi substantia & di-
 uerſo cenſentur iure; rebus allodialibus plerumque an-
 numerantur. v. SCHWEDER. *de fructibus feudi* §. 7.
ſeq. HORN. *iurispr. feud.* Quae varia illarum ſit ratio,
 ſequenti capite videbimus, quo diſcrimen rerum al-
 lodialium & feudalium accuratius erit examinandum.
 Ex ea fructuum allodialium qualitate dependet, quod
 Vaſallus libere cum iis agere, quo ad illos ſe valide
 obligare, in extraneos transferre, in dotem, in ſo-
 lutum dare, oppignorare, vendere poſſit GALLVS
de fruct. Diſp. 27. in ſin. 3. Porro, quod contro-
 uerſia de illis mota coram iudice allodiali dirimi de-
 beat, STRVV. *Synt. iur. feud. lib. XVI. cap. 7.* quod
 fructus

fructus feudales sub generali hypotheca, siue expref-
 fa siue tacita, contineantur, CARPZOV. *in Iurispr. for.*
P. 2. c. 25. Def. 3. quod ob debita Vasalli in illos im-
 missio fieri possit STRVV. *l. cit. c. 14. §. 31 & 32.* et-
 iam a iudice allodiali, licet Dominus feudi non sit,
 HARTM. PISTOR. *l. qu. 15. CARPZOV. de onere*
Vasall. feud. dec. vlt. polit. l. n. 28. Ita executionem
 in fructus feudi propter debita Vasalli approbat & ad
 illos restringit O. P. S. *Nouissima ad lit. XL.* verbo:
 Es soll hinführo auch von unserer Landes Regie-
 rung, derer Allodial Schulden halber denen Glau-
 bigern, ohne unser Vorwissen, weiter nicht als al-
 lein in die Fructus Feudi verholffen werden, gestalt
 wir dasjenige, was dißfalls in unser Proces-Ord-
 nung *hoc Tit. §.* darein wollen wir *zc.* enthalten,
 hiemit wohlbedächtig aufheben. Conf. BRVNNE-
 MANN *in Proc. Concurf. Cap. V. §. 22. p. 88.*

§. IV.

Interim huic feudorum immunitati & ab omni alie-
 na obligatione exemptioni sensim derogarunt feudo-
 rum consuetudines. Ex quo enim prima feudorum
 conditio mutata & illorum ad posteros transmissio
 permiffa fuit, SCHILTER. *Comment. ad ius feudale*
cap. XLIII. p. 265. imo postea in ius perpetuum
 abiit, contraxerunt feuda aliquem ex iure heredita-
 rio habitum, & factum est, vt certo respectu pari
 cum allodiis conditione obligari potuerint. A quo
 tamen prima feudorum natura abhorruit. Duplici
 autem modo feuda obligantur. *Primo* si illi, quo-
 rum interest, consentiant: consentire autem debent

B

domi-

dominus feudi, agnati, simultanee inuestiti & omnes, ad quos feudum deuenire potest. *II. F. 8. §. e contrario.* Ita contractam obligationem subsistere, ipsa ratio suadet: cessat enim impedimentum, quod contractibus vasalli hactenus oppositum fuit: nemo de laeso suo iure, cui ipse consentiendo renunciauit, conqueri potest. Ab illo vero consensu omnis obligationis vis, robur atque constantia dependet, sine quo feudum obnoxium dici non potest. Cum vero consensus ille diuersos modos admittat, omnis de illo quaestio ex istius tenore diiudicanda atque semper videndum erit, quid fuerit actum. Hinc non opus habemus, ut in re, quae in arbitrio paciscentium acquiescit, multas effingamus regulas, quae ex lubitu contrahentium semper mutari possunt. Id solummodo obseruamus, quod ex iuris feudalis communis & communis iuris Saxonici obseruantia successores ad praestandas obligationes consensu eorum, quorum interest, contractas, non nisi in subsidium obligentur, si bona hereditaria non sufficiant: a qua sententia recessit Ius SAXON. ELECTORALE apud CARPZOV. P. II. C. 64. D. 7. & 8. **Daß solche Schulden durch die Lehnfolger aus dem Lehn-Gute vergnügt, und die Land-Erben damit solten verschonet werden.** Illud etiam singulare est: principiis autem hactenus allatis optime respondet, quod consensus, de quo loquimur, stricti sit iuris, nec ad non expressa extendatur, HEIG. lib. I. qu. 27. ideoque hypotheca rei feudalis cum consensu domini constituta, inscio Domino, cedi non possit: quod in Saxonia certum esse patet ex constitutione, ad quam CARPZOV. L. 5. R. 96. pro-

prouocat. Dissentit MEVIVS P. 7. D. 311. & P. 8. D. 284. quoad ius commune, victus ea ratione, quod pignus pignori dari possit. Ex adductis tandem patet, consensum Domini & agnatorum ad Vassalli obligationem accedentem separationem feudi ab allodio impedire & efficere, vt feudum aequae ac allodium illo nexu afficiatur.

§. V.

Secundo iura feudalia quasdam a Vassallis contractas obligationes sensim in feuda deriuari permiserunt. Aequum enim esse videbatur, vt si Vassallus in utilitatem feudi aliquid conuertisset, aut eum in finem aeri alieno se obnoxium dedisset, a successoribus feudali- bus eius heredes praestarentur indemnes. Porro quo propius feuda ad haereditatum & successionum mores accedebant, eo grauioribus vt subiicerentur oneribus necesse erat. Vtrumque ex analogia iuris romani petatum esse videbatur. Notum est, principia iuris romani in iure Feudali inueniri II. F. 24. II. F. 33. II. F. 58. Ipse Feudorum compilator II. F. 1. nos ad ius romanum remittit: Primi in Italia iuris feudalis Doctores romanarum legum doctrinam iurisprudentiae feudali summo cum studio intulerunt, & rationibus atque argumentis ex foro romano petitis vsi sunt, quam bene, iam non disquirimus. Id manifestum est ex hac iuris peregrini admixtione, propria consuetudinum feudalium principia aliquando neglecta, imo oblitterata fuisse. Nulli certe dubitamus, quin haec obligationum allodialium extensio ex iure romano descendat. Id iam obseruatum fuit

HEIGIO *P. 2. qu. 50. p. 175.* Ius feudale commune praeter casum meliorationis II. F. 28. & alimentorum inhabili praestandorum a Vasalli Successore nihil exigit. Plura largiebantur mores Regni Siciliae & Neapolis, ex quorum usu debita quaedam feudis cohaerunt. Hanc doctrinam Iureconsulti, inter Glossatores non ultimi subsellii ANDREAS DE ISERNIA & MATTHAEVS de AFFLICTIS ex iure communi defendere sunt conati: accedebat applausus aliorum doctorum, qui eorum doctrinae assueti, ad recipiendam illam in foro opinionem multum contulerunt. HORN. *iurispr. feud. Cap. XXI. §. 4.*

§. VI.

Non vna autem horum debitorum, quorum exactio ex feudo competit, est conditio. Quaedam enim *simpliciter* ex feudo debentur, ad quam classem regulariter referunt debita ob rem in feudum versa, vel quia ipsius feudi causa contracta, alia tantum *in subsidium* ob fauorem causae deficiente allodio: STRVV. Cap. XIV. posteriori casu, ei, qui debitum feudali esse dicit, incumbit probatio, reo autem non dene-ganda est exceptio *excussionis allodii ante feudum*, de qua singularis Dissertatio prostat DN. HENR. HILDEBRANDI, Professoris in Academia Norica celeberrimi. Quatenus ad alterutram classem debitorum referantur, anceps est Doctorum iuris feudalis disceptatio, qui certae legis autoritate destituti fluctuant saepius, atque vel ex ingenio, vel etiam quandoque ex affectu hoc, vel illud debitum modo ad hanc, modo illam classem redigunt. Accuratissime omnia mo-
re

re suo excussit immortalis Academiae Viadrinae decus
 HENRICVS DE COCCEII in *hyponnematibus iuris
 feudalis* Tit. XII. quo intricatam hanc doctrinam
 paucis positionibus traditam inuenimus, quam in va-
 stioribus voluminibus frustra quaerimus. Otium no-
 bis haec faciunt, quibus tam accurate & neruose di-
 ctis nihil addere nouimus. Videbis tamen generali-
 bus regulis locum non semper esse, legibus atque
 consuetudinibus in diuersas sententias abeuntibus.
 Saxones peculiari gaudent constitutione V. D. AVGV-
 STI *Constit. P. II. c. 46.* Idem definitum est in ORD.
 MAGD. POL. *Cap. VIII. §. 28.* quod factum quo-
 que in ORD. POL. ANHALT. *tit. XVII. de Feu-*
dis Brunsvicensibus & Lüneburgicis videri potest
 WISMANNVS *diff. de feudis Brunsvic. cap. 2. sect. 2.*
p. 56. extat quoque Diuorum RVDOLPHI AVGV-
 STI & ANTONII VLRICI Constitutio de a. 1703.
 qua sancitur, filiabus alimenta & dotem aliquando
 etiam legitimam, si pater feudum emerit, ex feudo
 deberi. In POMERANIA Vasalli debita ex feudo in
 subsidium soluuntur, nisi debita illa sint mere onera
 feudi CONCL. POMER. I. *Tit. 25. §. I. REC. PRO-*
VINC. de a. 1560. Sedin editum. STRYK. *de feudis*
Pomer. Cap. 2. §. 13. Imo ea debitorum in subsidium
 solutio ex feudo fieri debet, quousque scilicet valor est,
 & aestimatio feudi se extendit, prout ex variis prae-
 iudiciis, inprimis decreto siue attestato Dicasterii Star-
 gardiensis sequenti constat: Nachdem bey hiesigem
 Königl. Preuß. Hinter-Pommerschen und Camini-
 schen Hoff Bericht Friedrich Wilhelm von Stein-
 wehr supplicando eingekommen und umb ein atte-
 statum

statum darüber, wie weit ein Lehnfolger, der von denen Creditoribus die Lehn hinwieder befreien und an sich bringen will, gehalten, gebührende Ansuchung gethan, und denn ein solch petitum nicht unbillig noch widerrechtlich befunden worden: So wird hiermit attestiret und bekundschaftet, daß, so lang ein feudum nicht in solutum hingegeben worden, sondern nur hypotheciret worden, alhier recipiret sey, daß ein Successor feudisticus nicht weiter Zahlung zu thun verbunden, als das aestimatum pretium mit sich bringet, oder gewehret. Urkundlich unter des Hoffgerichts Insiegel und verordneten Supscription ausgegeben. Stargard, den 27. Febr. 1704. quod Praesidi a Consultissimo & de re litteraria aeque ac iurisprudencia optime merenti DN. IOH. SAM. HERINGIO, Consiliario Regio & Professore iuris in illustri Athenaeo Sedinensi beneuole communicatum fuit. De debitis ex feudis MEGAPOLITANIS tam in concursu, quam extra eum soluendis abunde differuit PETRVS TORNQVIVS tract. de feudis Meclenburgicis P. I. cap. 3. p. 391. Quomodo in MARCHIA debita ex bonis feudalibus in subsidium soluenda, docet SCHEPLITZ Consuetudinum Electoratus & Marchiae Brandenburgensis P. IV. tit. 2. p. 355. Conf. REC. PROV. MARCH. de a. 1643. & REC. PROV. de anno 1653. quo statuitur, agnatos debita ante 26. Jul. 1653. §. 32. contracta in subsidium agnoscere teneri: MVLL. Pract. March. Res. 61. n. II. Haec recentioribus temporibus aliquam expertae sunt mutationem, de qua conferri potest Affecuration vor die Ritterschafft der Chur-March Brandenburg d. 30.

d. 30. Jun. 1717. §. 4. & Constitution, wie es wegen der Succession, item Consens derer Agnaten bey denen Vereuserungen, Versorgung der Wittwen &c. in denen für allodial und Erberklärten Ritter-Gütern in der Alten Marck, Prignitz, Mittel- und Ucker-Marck, auch Bees- und Storkauischen Grentze, zu halten de a. 1718. d. 23. Nou. & declarationem huius constitutionis de a. 1723. §. 3. Addatur Constitutio für die Ritterschafft der Neumarcck, Sternberg und incorporirter Grentze de anno 1724. In LVSATIA ex feudo dos & legitima debetur v. DN. A LVDEWIG dissert. de Differentiis iuris communis & Lusatici in legitima atque dote. SCRIPT. LVSATIC. Tom. III. p. 38. pecunia ex feudo redacta loco feudi habetur v. Laßnitz. Lehns-Ordn. §. mit den Unmündigen; alienatio inuitis agnatis fieri potest, ibid. p. 81. 82. 83. conf. STRYK. diff. de Feudis Lusat. superior. cap. II. §. 5. & inprimis MAXIMILIANI II. privilegium de anno 1575. d. 9. Aug. cui clausula inserta: Daß ein jeder für den andern ungehindert mit seinem Gutte frey zu thun und zu lassen vollkommen Macht und Gewalt haben solle und möge; quae cum ambigua esse videretur per conuentionem statuum prouincialium de a. 1619. & 1654. declarata fuit, cui declarationi Serenissimus Elector IOHANNES GEORGIVS II. an. 1666. d. 1. Febr. solemnem addidit confirmationem, dotalitium ex feudo etiam a Domino feudi praestandum. Landes-Ordn. de ann. 1551. in CODICE AVGVSTEO Part. III. p. 87. Singularia quoque in provinciis AVSTRIACIS deprehendimus: ita enim a necessitate impetrandi concessus a domi-

domino directo liberantur, & ex feudo creditoribus allodialibus, excusso tamen prius allodio, satisfacere possunt Vassalli conf. *Lehns Gnaden, welche Kayser FERDINANDVS III. a. 1640. d. 12. Mai. & LEOPOLDVS d. 4. Nov. 1658. denen zweyen Obern Politischen Ständen von Herrn und Ritterschafft des Erb Herzogthums Oesterreich unter der Enß ertheilet* COD. AVSTR. P. I. p. 761. conf. DN. LVNIG. *Corpus iuris feud. germ. Tom. II. p. 463. Quid in BOHEMICIS feudis obtineat, docet Landes Ordnung des Königreichs Böhmen M. XLVI. Haec sufficiant: Facile esset ad alias Germanicarum prouinciarum consuetudines & particularia iura progredi. Id tamen nostrum non patitur institutum. Satis enim allata testimonia euincunt, mirum in modum iura prouinciarum dissentire, eumque falli, qui regulis generalibus in hac materia nimium tribuere voluerit. Si cui haec non satisfaciunt, adire poterit laboriosissimum vtilissimumque opus, quod nuper Vir de re publica inprimis vniuersa nostra Germania meritissimus IOH. CHRIST. LVNIGIVS sub titulo CORPORIS IVRIS FEVDALIS GERMANICI in publicum emisit, in quo, vtrum indefessum atque nobile Editoris studium, an in corradendis atque inuestigandis publicis documentis felicitatem mirari magis debeamus, nescimus.*

§. VII.

Operae pretium erit in huius diuersitatis causas paucis inquirere. *Primo* quidem arcanæ & singulares rationes esse possunt, cur in hac vel alia Germaniae

niae prouincia feuda ad allodiorum conditionem, modo propius accedant, modo remotius ab illis recedant. Non vna territoriorum germanicorum est interna constitutio, non Vasallorum atque Subditorum vbiuis idem status siue conditio. V. HERT. *Diff. de Consultation. legibus & iudiciis in specialibus Romano-Germanici imperii rebus publicis.* Neque datum est, in omnes peculiare prouinciarum sanctiones atque consuetudines penetrare, & illarum rationes assequi, inprimis quod ad ius beneficiarium attinet, cuius principia aliquando a gratia, fauore, potentia, & temporis singularibus circumstantiis dependerunt. Neque nos haec iam tangunt. Interim non difficile erit admodum verosimiles coniecturas praebere. Res eo redit: Ad duo genera reuocare possumus, quae in Germania reperiuntur feuda. Primum est, in quo feueriores feudi leges obtinent. Alterum, quod magnam cum allodiis conuenientiam habet. Ea cum allodiis similitudo originem exinde forte traxit, quod primitus ea bona allodiorum iure venerint, formam autem feudorum recentioribus temporibus induerint: facile enim fuit reliquias prioris conditionis insignes retinere. Alii Vasallorum pactis sibi atque priuilegiis consuluerunt, perfacili certe negotio illis temporibus, quibus cum Domino territorii in conuentibus prouincialibus agebatur. Consentient forte ii, qui aetate prouincialia diuersarum Germaniae aditionum euoluerunt atque perlustrarunt, in quibus tractatus Vasallorum cum Dominis directis de feudorum iuribus atque priuilegiis frequenter leguntur. Insigne in illis Vasallorum conspicimus studium bonis suis feudali

C

nexui

nexui obnoxiiis allodiorum beneficia acquirendi: quae opera in non paucis prouinciis tam feliciter cessit, ut multae allodiorum qualitates in feuda transfusae fuerint in illis inprimis prouinciis, ad quas iuris feudalis peregrini Longobardici nempe studium serius peruenit. Id nobis valde probabile videtur, peregrinae iuris Longobardici disciplinae primario tribuendum esse, quod feudorum & allodiorum differentiae in non paucis locis tam anxie retentae ac conseruatae fuerint.

§. VIII.

Sed mittimus iura haec singularia, & reuertimur ad *Ius Feudale Commune*, cuius rigorem & ab omni communione allodii abstinentiam iam superius contemplati sumus, vidimus fundamentum separationis allodii a feudo, quod in feudorum immunitate ab omni extranea obligatione quaerendum est, vidimus quoque interpretes istius iuris ex duplici ratione, quae ex iuris Romani principiis deriuantur, certa feudorum vasallorumque onera agnoscere. Ad duo redigimus totam quaestionem capita. Nempe omnis obligatio extranea in feudum communicatur I. Si id, quod debetur, in feudum fuerit versum, & II. si Vasallus primi debitoris heres esse velit, quo casu secunda decantata iuris Romani regulam facta defuncti praestare tenetur. In his quaestionis cardo vertitur, nostra vero, an & quantum haec in ipsis rerum argumentis obtineant, quaestio erit.

§. IX.

§. IX.

Ex feudo soluenda esse, quae in rem feudi versa fuerunt, optimo iure asseritur. Quid aequius, quam eum obligari ad restitutionem, ad quem utilitas transit. Nemo alterius damno locupletior fieri debet: damnum sentit, qui bona sua in promouendo rei commodo, quam alteri relinquere tenetur, consumpsit, qui aeri alieno se obnoxium fecit, ut praedium breui suo patrimonio eximendum conseruaret, ab oneribus liberaret, aut melius redderet. Id enim in feudi utilitatem versum esse nobis dicitur, nec cum eo confundi debent, quae in vasalli commoda vertuntur, e.g. si ipsi alimenta, sumtus ad agrorum culturam praebeantur. Impensae in feudum factae vel ad eius conseruationem, vel augmentum pertinent. Illas noluit donare; tanta enim vix praesumitur liberalitas, quae forte vituperanda esset, heredes suos allodiales in egestate relinquere, consumptis patrimoni viribus atque exhaustis, ut Successor in feudo, cui nihil debuit vasallus, auctum, splendidum & opulentum praedium occupet. Inhumanum est, Creditores Vasalli, quorum pecunia fundus feudalisis fuit instructus, creditae fortis periculum suscepisse, suoque damno alterius commoda promota fuisse cernere. Haec rectissime se habent: hinc retentionis iure gaudent, quorum interest, si in possessione fuerint *arg l. 5. C. de R. V. & l. 38. de heredit. petit.* cum negotiorum gestoribus comparantur, qui ignorantium negotia utiliter gerunt, iisque *actio negotiorum gestorum* tribuitur *contraria*, quae datur ad consequendam indemnitatem

l. 2. 28. ff. de negot. gest. imo impensas, si possint, tollere permissum l. 9. de impens. in res dotales factis. In subsidium alii hic vocant *actionem de in rem verso*, qua Vasallus id, quod in feudi utilitatem versum fuit, restituere tenetur. Verum an haec actio in praxi magnum usum habeat, valde dubitamus. Vti enim non inficiamur, exigere aequitatem, ut in feudum versa vertenti reddantur: ita persuasi sumus, parum ad hanc restitutionem facere actionem de in rem verso a Praetoribus Romanis introductam. Res manifesta erit, si quis veram huius actionis indolem velit considerare. Competebat haec actio, si cum eo, qui in aliena potestate erat, nihil in peculio haberet, vel haberet, non in solidum tamen, *l. 1. pr. de in rem verso*; contractum fuisset, contra eum, cuius potestati erat subiectus. Quaeso quanta cum violentia haec doctrina ad contractus in utilitatem Vasalli vergentes applicatur. Sed obiici forte posset, extendi quoque illam actionem ad contractus cum libero homine arg. *l. 20. ff. de in rem verso, & l. 7. §. 1. C. quod cum eo, qui in aliena pot. indeque oriri actionem utilem* STRYK. *in Vsu mod. b. tit. §. 3. pag. 132.* Sed ita sententiae suae aliquam conciliant speciem, qua carere possumus, si missis iuris Romani principiis, quibus haec doctrina de restitutione eorum, quae in alterius rem versa, multis otiosis inuoluitur quaestionibus, simpliciori doctrinae ex aequitatis regulis superius deductae inhaereamus.

§. X.

Si, quod nobis videtur, ingenue dicere debeamus, ea

ea, quae in iure feudali occurrit *actio de in rem verso* minime ex principiis iuris Romani descendit, sed ab illa actione aliena est. Hinc qui accuratius hanc doctrinam considerauerit, nostrae sententiae fundamentum facile perspiciet. Hanc actionem *personalem* esse, plerumque docent: eam vero in feudo *realem* esse, grauissima argumenta persuadent: nam extraneos quoque feudorum possessores tenet: Porro ius Romanum versionem reuera factam fuisse requirit, in iure feudali vero aliquando praesumptioni factae versionis locus est: ita ex praesumpta in feudi utilitatem versione dotalitii onus introductum. HARTM. PISTOR. *P. I. qu. 4. n. 16.* LYNCKER. *Dec. 382.* Caeterum hoc loco confundi quandoque solet utilitas feudi cum utilitate Vasalli: quamuis non negari possit, inter utramque saepius arctiorem deprehendi nexum. Si ex versione in feudum ius aliquod exigendi restitutionem oriri debeat, ut utilitas ipsum feudum, non Vasalli personam tantum attingat, necesse est. Ex hoc principio dependet quoque quaestionis decisio: *An pecunia, quo feudum emtum fuit, ex allodio soluendum & ex eo creditoribus emtoris satisfieri debeat?* quam solide negauit DN. COCCEI. in *Hypomnem. tit. 12. §. 14. p. 162.* aliud enim est, quo quis fundum ipsum sibi emit, aliud, quod in rem fundi conuertit. Secus tamen visum fuit iuri Saxonico. BERLICH. *P. II. c. 55. n. 59.* quod ad feudi onera retulit pretium, quo feudum comparatum, eoque per consequentiam residuum pretii spectat. RICHTER *Dec. 78. n. 16. conf. MVLL. Pract. rer. for. res. 62. n. 43. seqq.*

§. XI.

Nunc videndum erit, quo modo obligationes & onera in feudum deolvantur propter *conditionem heredis*, quae in persona Successoris feudalis deprehenditur. Sed hic in sententiarum atque disputationum incidimus labyrinthum, doctrinam innumeris tricis inuolutam deprehendimus, quas plerumque eorum ingenio debemus, qui omnia ex Romani iuris traditis examinare ac deriuare amant. Totius controversiae haec summa est: Heres vna eademque persona cum defuncto putatur, *Nou. 48. cap. I.* & non potest, aut debet contrauenire facto defuncti. *Quoties igitur feudum conditionem allodii induit, aut successor in feudo simul heres allodialis existit: toties debita ab Antecessore contracta etiam ex feudo praestare tenentur, nulla separatione feudi & allodii permissa.* Tres hic existere possunt casus: (I.) si feudum, in quod succeditur, sit feudum hereditarium, (II.) si succedant filii, (III.) vel hereditas cum feudo deferatur ad agnatos.

§. XII.

Feudum hereditarium, quod iuri feudali incognitum & quoad alienandi ac succedendi iura bene cum allodio coincidit, pro re inseparabili a reliqua hereditate habetur, ita ut, qui in feudum succedere velit, non possit repudiare hereditatem, sed in utroque ultimum repraesentare defunctum, atque sic etiam facta eius praestare debeat. *HORN. Iurispr. Feud. cap. IV. §. XXXIV. p. 101*, iure igitur hereditario censetur, extra-

extranei foeminaeque admittuntur CAR. A KIRCHBERG *in Disc. de feudo ex pacto & prouid. & heredit. c. 3. n. 80.* Conf. COCCEL. *Hypomnemata Iuris Feud. Tit. III. §. 27.* inprimis, quod hoc loco notandum, aes alienum inde soluendum est, non solum ex fructibus feudi, sed etiam ex ipsa feudi substantia per distractionem, si opus sit, HARTMANN. PISTOR. *lib. 2. qu. 1. STRVV. in Synt. Iur. Feud. Cap. XIV. §. 2.* Vltcrius illi progrediuntur, qui feuda hereditaria patrimonii allodialis partem nominant, THVMMERM. *d. 4. Fund. Par. n. 12.* & cum allodiis vnā hereditatem constituere, eiusque partes integrantes esse, quarum successor neutram acquirere solam possit, sed vtramque vel agnoscere, vel repudiare teneri volunt. EIBEN. *Elect. Iur. Feud. cap. 7. §. 5.* HARTMANN. PIST. *P. II. q. 2. n. 515.* a qua tamen sententia fecit diuortium IVS SAXONICVM ELECTORALE: Illo enim definitum, vt agnati simultanee inuestiti feudum hereditarium eodem modo, quo feudum ex pacto & prouidentia retinere possint, licet hereditatem defuncti vasalli repudiauerint, ac debita hereditaria soluere nolint, prout inferius pluribus demonstrandum erit. Factum id forte ex ea ratione, quod illo iure etiam in feudis hereditariis ex simultaneae inuestiturae legibus succedatur. CARPZOV. *P. II. c. 46. d. 3. & Const. 47. def. 9.*

§. XIII.

Ad posteriores duos casus quod attinet, singularem decisionem II. Feud. 45. deprehendimus, quae forte clara ac perspicua satis foret, nisi Doctores variis

riis dubiis obscurum fecissent textum. Nam cum illo de feudo proprio atque paterno sermo sit, quod non modo connexio textus, verum etiam ipsa legis ratio euincit, male illam de hereditariis feudis fuerunt interpretati: quam opinionem solidis argumentis refutauit FINCKELTHVS. *Controuers. Feud. Disp. VI. n. XXII. p. 227.* Quodsi enim verbis textus inhaereamus, omnia plana sunt atque perspicua, & ad duo redeunt principia. I. Si successionis cum allodialis tum feudalis ordo tangat agnatos, repudiare hereditatem & feudum retinere possunt, debita vero antecessoris ultra vires fructuum, qui antecessori ex feudo restant, soluere non obligantur, quo casu remittimur ad II. F. 28. II. Si filius sit successor in feudo, hereditatem sine beneficio repudiare nequit, sed aut vtrumque retinere, aut vtrumque repudiare tenetur.

§. XIV.

Constituto ita discrimine inter successores agnatos & liberos, inuestigandum erit, quid ad inducendam hanc diuersitatem commouerit Iureconsultos. Non vacat iam omnia Doctorum argumenta hoc loco coaceruare, cum haec quaestio ab aliis ad nauseam usque tractata & explosa fuerit. Paucis hoc labore nobis defungi liceat. Persuasi enim sumus, eam dispositionem analogiae iuris beneficiarii minime respondere, eamque vnice ex principiis iuris Romani petitam esse. Hereditatem ius aliquod vniuersale appellarunt Romani: hinc non licebat hereditatem pro parte adire l. 1. 2. 10. 80. ff. de acquir. hered. hereditatis vero vel quasi par-

partem feudum a patre in filium deuolutum facere finge-
batur, quod cum iuris feudalis principiis minime
responderet, multum se torserunt interpretes, vt suae
opinionem aliquem conciliarent iuris praetextum. Ob-
stabat, quod filius non a patre feudum haberet, sed
beneficio primi concedentis: Poterat alioquin haec
difficultas distinctione quadam subtiliter excogitata
tolli. Dicendum erat, filium quidem feudum non
principaliter a patre habere, sed tamen *per* eum &
secundario a patre accepisse. FINCKELTHVS *Disp.* 6.
Controu. 22. Quid? recurrendum adhuc erat ad fi-
ctionem illam vnitatis, quam Romanae leges inter pa-
rentem & liberos, quo effectus patriae potestatis cla-
rius demonstrarent, excogitauerant. Non deerant
leges, quibus ea adstrui posset. Vna caro reputatur
pater & filius *l.* 22. §. 1. *C. de Agric. & Cens.* natura
pene eadem persona esse intelligitur *l.* 11. *final. in fi-*
ne C. de impuberib. & aliis substitut. Re ita expe-
dita, prono alueo profluxit conclusio, filium quoque
in onera & aes alienum succedere, *l.* 8. *de acquir. vel*
omitt. heredit. eum teneri factum defuncti praestare,
cum quo vna eademque persona esse putetur, *Nou.*
48. *cap.* 1. eum quasi contraxisse cum creditoribus pa-
rentis §. 5. *j. de Obl. quae quasi ex contr.* *l.* 5. §. 2. *ff.*
de O. & A. & quae sunt infinita alia iuris brocardica,
quorum non contemnenda copia allegari potuit. Haec
forte sententiae illius est origo atque progressus. Ce-
terum illi nihil noui addunt, qui liberorum erga pa-
rentes hoc loco commendant pietatem & reuerenti-
am, officia liberorum exigere, vt integram atque sal-
uam seruent parentum existimationem, quod argu-
men-

mentum cum declamationi magis, quam decisione iuris inferuiat, mittimus: pari enim ratione multa de officiis parentum in liberos allegari possent: quibus non immorabimur.

§. XV.

Haec quidem ad agnatos applicari non poterant, de quibus certum erat, ad illos feudum non ex placito & iudicio defuncti deferri, sed eos beneficia ex mera prouidentia & iure communis parentis primi acquirere & beneuolentia solius primi concedentis consequi. Si modo abstinerent a defuncti hereditate: Nam si illam quoque ambirent, incidebant in obligationis ex vniuersitatis titulo prouenientis incommoda. Confundendo bona allodialia atque feuda defuncti heredum nexui se obstrictos profitentur. Relicta iis facultas separandi allodium a feudo & repudiandi illud, ut hoc saluum retinerent. Haec ICtū Dōtissimum FREDER. A SANDE commouerunt, ut omnem successionem, quae postremo defuncto iure sanguinis fit, hereditariam esse asseruerit, v. *Comment. Consuet. feudal. c. 2. §. 3. n. 16. §. 4. §. 5. n. 2.* qui tamen haec magis ex sententia consuetudinum feudaliū Ducatus Gelriae & Comitatus Zutphaniae scripsisse, quam ad iuris feudalis communis principia attemperasse videtur.

§. XVI.

Interim ea, quae hoc textu continentur, analogiae iuris feudalis cum communis tum Germanici minime respondere videntur, quod iam certo modo animad-

nimaduersum fuit a FINCKELTHVS *Disp. 6. Controu.* 20. Si ad feudorum originem atque indolem respiciamus, feuda regulariter in commercium Vasalli venire non possunt, dominium quod Vasallus in iis acquirit, non plenum est, neque concedentis scopo conuenit, vt pro aere alieno distrahantur feuda. Filius quoque suam causam in successione feudali non a patre habet, sed iure proprio succedit l. F. 14. Hinc non male vnus eiusdemque defuncti diuersa patrimonia esse, quidam Doctorum feudalis iurisprudentiae docent, AMICANGELVS *Quaest. Feud.* Nam quod diuerso iure regitur, id pro pluribus habetur; imo non desunt exempla iuris Romani, quae huc trahi possunt. De parentibus in *castrensi peculio* iure potestatis succedentibus videatur l. 17. ff. de *castr. pec.* possunt etiam hereditates iure singulari acquiri: Ita filius fundum, qui ex fideicommissio in familia manere debebat, petit, etsi exheredatus fuerit, ex quibus argumentum ad feuda deduci potest. HORN. *Iurispr. Feud. cap. XIV. §. XI.* Patrimoniorum separatio non prorsus incognita est legibus Romanis l. 3. ff. de *excusat.* etiam hereditas sine personae repraesentatiuo vinculo ac iure deuolui potest, si a principiis iuris Romani abstrahamus. Moribus nostris non semper conuenit definitio heredis, quod sit successor in vniuersum ius, quod defunctus habuit, l. 24. ff. de *V. S.* & l. 162. ff. de *R. I.* nam experientia atque praxis docet, quod vnus eiusdemque defuncti hereditas diuersam conditionem recipiat. Conf. EIBEN. *Elect. iur. feud. cap. VII. §. 2. p. 569.*

§. XVII.

Restat, vt de IVRE FEVDALI GERMANICO quoque videamus. In eo certe, si ad antiquissimos maiorum mores nos conuertamus, obseruabimus, singularem eorum curam fuisse, vt bona auita immobilia si vel maxime allodia fuerint, familiae conseruaerint, quanto magis idem de feudis erit asserendum? LEX SALICA tit. 62. LEX SAXONICA tit. XIV. Bona feudalia sine filiorum consensu alienari non potuerunt, quod SCHILT. *Comment. ad Ius Feudale Alemann. cap. 64. §. 6.* ex iure patrio, vsu fori receptisque iudicatis contra dissentientes docet. Mitius ex eodem principio iura nostra agunt cum filiis parentum proscriptorum: nam cum *iure feudali Longobardico* ad feudum parenti ob delicta ademtum filii nullatenus adspirare possent II. F. 31. & 42. & c. 26. §. si Vassall. culp. quam seueritatem sequutus est CAROLVS IV. AVR. BVLLAE cap. 24. IVS FEVEALE ALEMANNICVM e contrario eos a successione in feudo non repellit cap. 89. §. 6. *Het aber der Man einen Sun, dem sol er das Leben liken. Die Kind solent des Vatter Schulde nit entgelten, do er selber Schulde nit en hatt, wenne wer wider Gott und wider das Recht.* Propius ad decisionem praesentis quaestionis faciunt, quae IVR. PROV. SAX. Lib. II. art. 21. IVRE FEVD. Art. 55. 56. IVR. SVEV. FEVD. cap. 98. & PROVINC. art. 20. 21. leguntur. Verba vtriusque iuris clara esse videntur: *Der Mann ist nicht schuldig zu leystende des Herren glübde, noch das Kind des Vaters der su ir gütt. uffe gebent.* Vide tamen CAR-

PZOV. P. 2. *Const.* 47. *Def.* 4. n. 5. *cont.* COLER. P. I. *decis.* 79.

§. XVIII.

Non mirandum inde, quod in iudicio CAMERAE IMPERIALIS mitior inualuarit sententia. Filio enim paternae hereditati renuncianti feudum ex pacto & prouidentia retinere liberum censent Scriptores iuris Cameralis, & ita iudicatum fuisse testantur ADR. GILMANN. *Symphorem suppl.* P. I. t. I. v. 6. n. 25. inprimis MYNSINGER. *Cent.* 3. *Obs.* 68. qui filium ne quidem ex fructibus feudi, quod tale est ex pacto & prouidentia, teneri adstruit. Ita extra terras Saxonicas in ipsis Scabinatibus Saxonis pronunciatum refert LYNCK. *in Anal.* ad STRVV. S. I. F. *cap.* 9. §. II. p. 85. E contrario praxis diuersarum Germaniae prouinciarum ab illa sententia recedit, quarum dispositioni in illis locis, qui eo iure vtuntur, viuendum est. In ELECTORATV SAXONICO expresse dispositum: Daß der Sohn zugleich des Vaters Erbe seyn soll, wenn er im Lehen ihm folgen will, oder müsse sich beydes zugleich verzeihen. P. II. *Const.* 47. *CONSTITVT. inedit.* IV. Torgauisch Ausschreiben de a. 1583. tit. welchergestalt die Agnaten: Neque filio beneficium inuentarii, quod iure communi competebat, relictum, FINCKELTH. *Disp.* 6. *Controu.* 22. p. 229. imo adempta iure nouissimo filio facultas existente hoc casu repudiandi hereditatem in fauorem agnatorum, in Creditorum vero fraudem, *Resol. nou. de anno* 1661. tit. *Iustitien-Sachen* §. 71. Ampliatur haec sententia & ad illum quoque casum

extenditur, quo consentiente patre in debitum feudo, in quo simultanee inuestitus, impositum, filius successu temporis feudo ad ipsum deuoluto, illud debitum agnoscere & exsoluere tenetur, etiamsi patris hereditati tam quoad feudalialia, quam quoad allodialia renunciauerit. V. DEC. nou. LXVIII. Referenda huc quoque quaestio, in foro saepius agitata: *Vtrum patris creditores chirographarii praeferendi sint filii creditoribus, quibus postea feudum ab ipsis legitime fuit oppignoratium?* vid. RAVCHBAR. p. I. qu. 38. CARPZOV. Vol. Decis. Saxon. Decis. LXXIII. MEIERI Dissert. de creditorum Paternorum chirographariorum & filii Creditorum hypothecariorum concursu in bonis feudalibus Erf. 1711. Cum iure Saxonico consentit IUS MAGDEBURGICVM, Policen: Ordnung Cap. VIII. §. 26. excepto posteriori casu, si filius feudum iure simultaneae inuestiturae consequatur, quod debito obnoxium est, in quod pater aequae simultaneae inuestitus consensit. Ibid. §. 27. Nec multum recedit IUS MARCHICVM, teste STRVVIO in S. I. F. cap. XIV. §. 29. Conf. MVLLER. in Practica rerum forensium resolut. 60. Respiciunt huc verba RECESS. PROVINC. de anno 1653. die 26. Iul. §. 31. Ein Sohn aber, oder iemand von denen Descendentibus, kan das feudum vom allodio nicht separiren. Idem obtinere in DVCATV LVNEBURGENSI, patet ex attestato Cancellariae Zellenfis apud STRVV. l. cit. p. 543. Daß ein Sohn, der seines Vatern Lehngüter, sie seyn geachtet, wie sie wollen, siue ex pacto & prouidentia, siue hereditaria, anzunehmen und zu bekräftigen gemeinet, ob er schon des Erbes sich müßigen und

und enthalten wolte, dennoch die Väterl. Schulden dem Vater zur Ehren über sich nehmen und dieselben abtragen, oder der Hülffe in des Vatern seel. hinterlassene Lehngüter gewärtig seyn muß. Conf. simile attestatum d. 21. Mai. 1636. ap. LVNIG. *Corpore Iuris Feud. Germ.* Tom. II. p. 1367. p. 1371. Braun-
schweig: Lüneburg Calenbergische Cankelen: Ord-
nung Tit. 36. §. 16. quo loco beneficium competen-
tiae Vasallo, si non propria debita contraxerit, sed apa-
rentibus in eum deriuata fuerint, reseruatur. Iunga-
tur Fürstl. Anhalt erneuerte und verbesserte
Landes: Ordnung Tit. XV. §. Was aber die
Söhne,

§. XIX.

Ex allatis patet, diuersa in S. R. I. praxis. Addi mul-
ta & varia possent de obligationibus, quae in feu-
da imperii transmitti solent. Ast cum allodiorum at-
que feudorum, quae a Proceribus Imperii possiden-
tur, longe alia sit ratio, ac priuatorum patrimoniorum
& beneficiornm, maleque illi agant, qui priorum con-
ditionem ex posteriorum statu aestimant, nobis iam
constitutum est, amplissimam illam doctrinam silentio
praeterire. Euolui interim possunt RHET. *Dissert. de*
Transmissione territoriorum: ITER. de Feudis imperii
cap. XVIII. alique. Nobis hoc loco sufficit pau-
cis indicasse principia, quibus doctrina de separando al-
lodio a feudo respectu obligationum a Vasallo contra-
ctarum in iurisprudencia feudali priuata innititur. Per-
gendum nunc erit ad

CAP.

CAP. II.

DE IVRE SEPARANDI ALLODIVM A FEVDO IN SVCCESIONIBVS.

§. I.

Ardua & vexata est quaestio, de allodialium rerum a feudalibus separatione, quoties concurrunt heredes, quorum alii in feudo succedere possunt, alii autem allodio contenti esse iubentur, qui etiam diuersas appellationes fortiuntur, cum in *Lehn- und Land-Erben* diuidantur. Cum exinde separandi allodii a feudo necessitas oriatur, varie se torquent Doctores in assignandis cuius competentibus partibus. Certe res ita est comparata, vt adaequata destituamur regula, inprimis quando de illustribus hereditatibus sermo est, quibus plerumque principia iuris communis applicari nequeunt. Nihil igitur consultius, quam vt ad euitandas lites omni ambiguitati per pacta obuiam eant, tutissima sane via, cum eiusmodi conuentiones validissimum robur ex antiquissima Germaniae obseruantia habeant: Extat talis casus in pactis confraternitatis Saxo-Hassiacis, vbi filiabus vltimi Electoris nihil vltra 24000. florenos exsolui, neque per testamentum plus quam 30000. floreni relinquere debere, conuentum est. *CARPZOV. Diff. de pacto confratern. Sax. Hass. Cap. I. n. 97. & 98.*

§. II.

§. II.

Interim tentabimus, an haec doctrina ad generalia quodammodo principia redigi possit: ad singulares casus descendere nostrum haud permittit institutum, quibus modo in delineatione rudiori subsistendum. Fundamenti loco ponimus: *Diuersam priuatorum & publicorum feudorum esse rationem: falli qui utriusque conditionem commiscent.* In PRIVATIS FEVDIS, per quae hoc loco *mediata feuda & immediata minora* intelligimus, & de quibus inpraesentiarum vnice nobis sermo erit, solummodo obtinet plerumque doctrina *iuris feudalis communis: ad feudalia ea referri, de quibus inuestitura facta est.* Per feudum non solum praedium feudale, verum etiam feudi *pertinentias*, vti appellant, intelligimus. Quid ad illas referatur, anceps quandoque quaestio? neque hic multum regulae, *quod in dubio res praesumatur allodialis*, tribuimus, quam hoc loco saepius inuertere mallems. Cautius agunt, qui *dinumeramentis vel reuersalibus sibi prospiciunt*, felici successu & nobilissimo compendio in materia separandi allodii a feudo. SCHWEDER *de Dinumeram.* §. 16. Reliqua, quae non ab inuestitura descendunt, aut ei successu temporis non inserta fuerunt, allodiis annumerare solent.

§. III.

Iactis his fundamentis, iudicium facile dari poterit de allodialibus rebus, quae a feudalibus separandae sunt. Eas doctrinae causa in sex classes dispescimus. Referuntur igitur in hunc numerum I.) Allodia, feudis v-

E

nita.

nita. II.) Meliorationes feudi. III.) Impensae in res feudales factae. IV.) Fructus feudi. V.) Mobilia in feudo reperta, quae alias **Fahr und Haab** appellari solent. VI.) Pecunia feudalisis. Ad *primam* classem quod attinet, Vasallus quandoque praedia acquirit, aut aliunde possidet, quae nullo nexui feudali sunt obnoxia, quamvis certo modo cum praedio feudali sint unita: huc spectant (1.) **Erbgütter zum Lehn gebraucht**, v. STRUV. *Cent. decisionum quaedam allodiales* &c. n. 1. 2. (2.) **Neu erbauete Häuser, erkaufte Mühlen und Vorwerke**. *Ibid.* n. 4. quae non fundo feudali inhaerent. (3.) **Bauer-Güter zum Ritter Lehen gebraucht**. *Ibid.* n. 56. (4.) Imo etiam res incorporales, siue iura alio quam feudali titulo quaesita, v. c. iurisdictio, ius patronatus. (5.) Annuus reditus vel census ex feudo debitus, per Vasallum redemptus. Non obstat, quod illa bona atque iura per longum tempus ad solos heredes feudales transierint: *non enim necessario allodia semper a feudo sunt separanda*. Facili interim via allodiali qualitati subiiciuntur, partim *inuestitura*, wenn sie zu **Lehn-Gutte** in denen **Lehnbriefen** gesetzt werden: RICHTER. P. 3. *cons.* 7. partim *praescriptione*, cum etiam dominium directum per praescriptionem acquiratur. RITTERSHVS. *Partit. iur. feud. lib. I. c. 18. q. 8.*

§. IV.

In altera classe occurrunt MELIORATIONES FEUDI, per illas in latiori significatione omne augmentum feudi, omnesque accessiones, in specialiori vero ea, quibus conditionem Feudi meliorem Vasallus fecit,

cit, vel liberando illud ab onere vel conciliando illi maiora emolumenta intelligimus. Aliquando accessio *naturae* benignitati debetur, quae in feudum pleno iure transit secundum communem regulam iuris: *Augmentum naturam eius, cui accedit sequi l. 8. l. 24. §. 2. de leg. 1.* hinc Vasallo dominium utile, Domino directum in his incrementis competit. *1. F. 4. §. si quis de mansi:* neque illi inuestitura opus esse videtur, quamvis tutius, monente R H E T. *in comm. ad alleg. §. p. 121.* & consultius eam petendo agat. Conferri hic meretur celeberrima constitutio ADOLPHI Regis Romanorum de *insulis*, quam MARQV. FREHERVS commentario edidit, in qua insula in flumine nata Comiti, qui in ipso flumine telonia & conductus recipit, tribuitur. Pari iure ad feudum omnia emolumenta, quae ex ipso feudo oriuntur, & sine impensis aut modo leuioribus & paruis sumptibus Vasalli producta fuerunt, & diuturnum atque perpetuum vsum habent, pertinere firmiter persuasi sumus *arg. l. 7. de usur. l. pen. de impens. in res dot. fact. conf. MEV. ad Ius Lubec. Lib. I. tit. 5. art. 4. n. 37.* Id enim saepius euenire solet, vt rerum pretia augeantur, quod a variis circumstantiis dependet, & praedia, quae inuestiturae tempore exigui pretii fuerunt, paulo post & valore & dignitate mirum in modum crescant. *Aliae meliorationes Vasalli industriae debentur: varie diuidi solent in mixtas & ciuiles, in separabiles, & inseparabiles, in latentes & apparentes, in ordinarias & extraordinarias, in intrinsecas & extrinsecas, vid. SCHWED. Diff. de meliorationibus feudi, & BECHMANN. de Augmento n. 3.* Diuerſa quoque earum

quoad separationis ius est conditio: primario enim videndum est, an a feudo fundali separari possint? si nequeant, & per se non subsistere possint, feudo accedunt & pro parte feudi habentur. Huc referuntur servitutes praedio acquisitae, aedes, horrea, stabula, molendina, aggeres, ossae, muri, stagna, piscinae, quoties in fundo feudali comparantur. MOD. PISTOR. *Conf.* 22. n. 23. Superficies enim solo cedit l. 7. §. 10. ff. de acquir. rer. dom. Inseparabile hoc loco dicitur, quod auferri nequit, vel si auferatur, nulli usui esse potest. Eo casu electionem Vasalli heredibus nonnulli concedunt, utrum rem tollere vel eius pretium repetere velint l. 38. ff. d. R. V. l. 40. §. 1. ff. de legat. 1. in primis II. F. tit. 28. De Iure Feudali Saxonico aedificia pleno iure absque omni refusione expensarum apud feudi possessorem remanent. Land: X. lib. 2. art. 21. SCHILTER. *Exercit.* 45. §. 35. Eam sententiam approbavit AVGVSTVS Elector. part. 3. const. 31. Hinc responsum ab illustri Facultate Lipsiensi, teste FREVTLERO *Conf.* 68. num. 8. Hat A. zu B. seel. auf seinem Rittersitz ein neu Haus erbauet, so bleibet solches vermöge Landüblicher Sächsischen Rechte mit dem Grunde auch als seinen hinterlassenen Lehens: Erben billig, und die Land: Erben sind derowegen von euch einige Erstattung zu fordern nicht befugt. LYNCKER. de Individuitate Cap. III. Sect. 1. §. 3. p. 162. De aedificatis, quae separabilia sunt, aliud statuit ius Saxonicum commune, Land: X. lib. 2. art. 53. quo aedificatori auferendi libertas concessa. Alias, si meliorationes sint separabiles, domino feudi electio datur, ut vel omnium aesti-

matio-

mationem soluat, vel istas a Vasalli heredibus tolli patiatur. ROSENTHAL. *de feudis cap. 10. concl. 43. n. 144.* hoc optionis ius consuetudini adscribit, allegata tamen iuris ratione, in alternatiuis debitoris esse electionem. Sed cum in vtroque casu siue ius eligendi Vasalli heredibus, siue successoribus in feudo concedamus, iniquae eligentis conditiones non semper euitari possint, certe aliquid arbitrio iudicis relinquendum erit. Litem hanc egregie componit & dubiorum nubes dispellit summus seculi nostri Ictus HENR. DE COCCEII *Hypomn. tit. XII. §. 4.* distinguendo inter meliorationes necessarias & vtilis, & voluptuarias. Iudicium tamen, quaenam sint necessariae, quaenam vtilis, quaenam voluptuariae iterum ad iudicis arbitrium in moroso eligente redit. conf. ORD. POL. MAGD. *cap. 8. §. 28. in fine.*

§. V.

In eo tandem omnes conueniunt, meliorationes ad heredes Vasalli pertinere, SCHRADER. *P. X. Sect. 18. n. 127.* siue vindicentur, siue earum pretium petatur. Hoc *tertiam Classen* iurium, quae heredibus allodialibus competunt, constituit, in qua de IMPENSIS in rem feudalem factis agendum est. Nam vt illae restituantur, aequitas iubet; multum alias naturae beneficii decederet, quod plerumque sine onere percipi debet. Diuersa autem est impensarum & inde quoque restitutionis conditio. Impensas *necessarias* in feudi conseruationem factas refundere sine discrimine tenetur Vasalli successor, e. g. si aedificia collapsura refecerit, agros feudales contra aquae impetum aggeri-

geribus fossisque muniuerit KLOCK. *Consil. Vol. III. Conf. 155. n. 236.* GARSIAS *de Expensis & meliorat. cap. I. n. 25.* modo Vafallus non antea destructioni aut ruinae occasionem praebuerit, quo casu rei deterioratio erit detrahenda *l. 54. §. f. de hered. pet. BERL. p. 3. concl. 42. n. 13.* Idem de *utilibus* in perpetuam feudi vtilitatem impensis dicendum: Nam quae in rem, ita vt in praesens frui possit consumpsit, non repetuntur *l. 7. §. f. sol. matr.* aequae ac impensas fructuum causa factas non recipit *l. 36. §. fin. de heredit. pet.* vtilitas tamen adhuc extare debet: fundamentum enim restitutionis est perceptio vtilitatis, qua cessante, restitutioni haud locus erit. Nos non mouent argumenta a bonae fidei possessore ex *l. 38. §. ff. de heredit. petit.* vel negotiorum gestore, ex *l. 10. ff. de negot. gest.* desumpta; ab his multum differt Vafallus, quum dominium in feudo vtile habeat: e contrario autem Vafallo aut eius heredibus exceptio compensationis, ob fructus ex feudo perceptos regulariter obijci nequit: fructus enim suos propitio iure facit, & ex illis, praeterquam ad seruitia feudalia, ad alia non tenetur: neque vt illos in feudi meliorationes conuertat obstrictus est. Sed quid si fructus prorsus extraordinarii essent & cum ipsa melioratione quodammodo coniuncti: e. g. si Vafallus nemora inculta ad culturam redigeret, noualia faceret, indeque insignem lignorum quantitatem perciperet. Non dubitamus, hoc & similibus casibus compensationis aliquam rationem habendam esse, asserere conf. PARIS DE PVTEO *de Redintegr. feud. cap. 12. n. 1.* De *voluptuariis impensis* ita tenendum, si a feudo sine laesione pri-

pristini status separari possint, melioramenta, licere ea tollere *l. 32. §. 5. de administr. tut.* si vero nequeant separari ad feudi possessores transire, nulla facta refusione *arg. l. 9. de impens. in res dot. fact.* nisi etiam ex illis aliqua ad Dominum feudi peruenierit utilitas. Multae tandem circa impensarum aestimationem oriri solent difficultates, quae plerumque arbitrio Iudicis definiendae sunt. Dura eorum est sententia, qui meliorationes aestimandas esse, credunt, prout rudera modo valent, HARTM. PISTOR. *Part. 2. quæst. 42. n. 14.* Id enim ultra meliorationes voluptuarias vix extendendum *arg. l. 38. D. de rei vindic.* In alia prorsus abeunt, qui omnes impensas restituendas esse, ex *II. F. tit. 28.* concludere volunt: alii solum quanto plus valet & feudum reuera melius factum esse constat, praestari volunt *arg. l. 58. de leg. 1.* Id certum nobis videtur, melioramenta non aestimanda esse, prout tempore meliorationis fuerunt, sed ad praesentem statum respiciendum esse, quo feudum domino aut agnato defertur. Caeterum si meliorationes sint impensis maiores, e. g. si impensae sint 100. & fundus sit melioratus in 200. non possunt repeti nisi centum, & vice versa, si meliorationes sint minores impensis, i. e. 200. thaleri sunt impensi, melioratio, ultra 100. non venit, restitutio ad modum meliorationum fit, quae ex redditibus aestimandae *l. 16. C. de resc. vend.* Eadem decisio occurrit in *l. 68. ff. de R. V.*

§. VI.

Quarto sequuntur FRVCTVS FEYDI. Hi sunt vel
per.

percepti vel percipiendi. De illorum qualitate allodiali nemo dubitat. H. PISTOR. l. l. qu. 21. n. 50. Hinc heredibus allodialibus non eripi potest 1) das Getrendig in Scheuren auf dem Boden mit allem Borrath STRVV. Cent. decis. n. 50. 2) geschlagen Klaffterholz. Ibid. n. 27. imo pecunia ex eius venditione comparata n. 26. 3) Mist, Heu und Stroh und unaufgehauen Bauholz. ib. n. 25. Nota porro est fructuum diuisio in naturales, industriales & ciuiles. Alia adhuc diuisio; quod sint vel *pendentes* vel *percepti*. De *Fructibus vltimi Anni* hoc loco quaeritur. Ius Ciuile omnes fructus pendentes ius soli vult sequi l. 44. de rei vind. nullo ad ius feminis habito respectu l. 25. §. 1. de usur. Singularia hinc sunt, quae Ius Feudale Commune de illis II. F. tit. 28. disposuit. Textus de naturalibus aequae ac industriali- bus fructibus loquitur, & tres regulas nobis praebet: quarum prima: Si ante Martium decedat, Vasallus omnes fructus ex feudo prouenientes apud dominum feudi permanent. Altera: Si Vasallus post Calendas Martii decedat, omnes fructus, qui interim percipiuntur, ad heredes Vasalli pertinent. Tertia: Si post Augustum Vasallus mortuus fuerit, omnes fructus annui ad Dominum perueniunt. In rationem huius legis multo cum studio solent inquirere interpretes ANT. MONACH. de recta feudorum interpret. Cap. 57. per tot. p. 309. Non lubet, varias eorum coniecturas omni verosimilitudine quandoque destitutas transcribere. Dispositio illa ad Italiae clima attemperata fuisse videtur. BITSCH. ad alleg. textum. Qemadmodum enim in Italiae regionibus principium virentium fructuum

Etuum a mense Martii statuitur, BALDVS *ad* 2. F. 28. ita post *Augustum* ibidem plerique iam sunt percepti fructus. Inde non dubitarunt multi huius decisionis vsum in Germania negare, & arbitrati sunt, fructus potius pro ratione temporis inter Vasalli successores feudales & allodiales diuidendos esse, SCHVLTZ. *in Synops. de rer. diuis. lit.* N. N. ducto argumento ex l. 78. §. 2. ff. *de iure dot.* quod fructus soluto matrimonio pendentes pro rata anni diuidendi veniant. Sed communior est opinio, eam computandi rationem hodiernum attendi. ROSENTHAL. *Syn. iur. feud.* 10. 42. n. 49. Alius decidendi modus Saxonibus placuit, qui ad culturam & laborem a defuncto impensum & absolutum respexerunt. Land: R. lib. 2. art. 58. Des Mannes Saat, die er mit seinem Pflug wircket, die ist verdient, als die Egde darüber gehet, und des Garten, als er geedet, gesäet und geharcket ist. Eadem repetit IVS PROV. SVEVIC. cap. CCXXII. des Mannes Saat, die er mit seinem Pfluge würcket, ist verdienet, als die Erndte darüber gehet. Inde non sine fundamento infert SCHILTER. *Exercit. ad ff.* 16. §. 59. ius percipiendi fructus Germanis a iure feminis & industria deriuatum fuisse. Consentit IVS PRVTEN. lib. 3. tit. 3. §. 10. & II. verb. Diemeil aber das Sächsische Recht ein anders eingeführet, wollende, daß dasjenige, was die Egde bestrichen hat, zum Lobe des vsufructuarii, oder zu der Frauen Leibgeding gehören solle, solches auch der Billigkeit nicht ungemäß, als lassen wir es bey dem Sächsischen Rechte bewenden, und soll auch hinführo demselbigen noch in unsern Ober- und Unter- Gerichten

ten also gesprochen werden. §. II. Wann aber einer Frauen ein Leibgeding auf ein Gut gemacht worden, und sie alsdann verstierbe, wann das Feld besäet und der Egde nach nicht bestrichen; 2c. Accedit, quod iure germanico, inprimis Saxonico, fructus pendentes mobilibus rebus annumerentur, HERT. *Opusc. Vol. I. p. III. p. 543.* ex quo insignis differentia inter ius romanum & germanicum oritur, vid. DN. THOMASII *Notae ad Institut. p. 143.* Cum igitur ius Saxonicum ad culturam peractam respiciat, & in eo heredum allodialium ius fundatum esse perhibeatur, fundamentum quoque conclusionum, quas Icti Saxonici ex his principiis deriuant, facile percipi poterit, & inde constat 1) cur heredibus feudalibus tribuantur fructus, wann etliche Aecker: Arbeit verrichtet, die Egde aber die Saat nicht bestrichen. CARPZOV. *P. 3. const. 32. def. 1. & 10.* STRVV. *l. cit. n. 87.* quo casu vt impensae restituantur, aequitas exigit *Gl. Iur. Sax. in Lehn: Recht cap. 59.* 2) cur iisdem fructus naturales, qui nulla aut exigua cultura opus habent, cedant; vide *alleg. constit. verbis: die Früchte aber, so naturales genennet werden, als Wiesenwachs, allerley Obst und dergleichen, bleiben dem Lehns: Herrn und Grund: Herrn, und nicht denen Erben;* quamuis huic sententiae non respondere videatur *Ius Saxonicum Commune*, vid. *cit. art. an St. Urbans: Tag ist Wein: Garthen und Baum: Garthen Zehendt verdienet.* Proinde HART. PISTOR. *p. 1. q. 24. n. 85.* extra Electoratum in eiusmodi fructibus hortorum diei Urbani rationem haberi vult: Et COLER. *Part. 2. dec. 252. n. 22.* sanctionem electoralem

ralem ad fructus agrestes in pratis & nemoribus nascentes restrinxit, quem refutare conatur. CARPZ. *l. cit. def. 24.* Alii ad ius Longobardicum confugunt, ac quaerunt, an Vasallus diem supremum ante primam Martii obierit, STRVV. *l. cit. num. 23. 24.* vide tamen *n. 84.* Ex quo patet, sibi non satis in hac quaestione constare Doctores, quod, ni fallimur, ex nimio iura communia cum germanicis conciliandi ac componendi studio euenisse credimus. 3) Cur de fructibus heredes nihil percipiant, etiamsi possessore defuncto ipsimet agrum coluerint, aut seminauerint. CARPZOV. *l. cit. def. 13.* Fructibus agrorum & hortorum proximi sunt fructus vinearum. His diem Urbani, siue 25. Martii, statuit *Ius Saxonicum Commune*, ex quo hi redditus allodialibus heredibus proprii fiunt, licet pastinatio, siue *die Ruhr*, non accesserit. CARPZOV. *l. c. def. 8.* In aliis Germaniae prouinciis aliae vigent consuetudines, & in quibusdam locis non cultura tantum & occatio, seu pastinatio, sed praeterea maturitas etiam quaedam fructuum requiritur. DN. COCCEII *Disp. de Iure Seminis, Sect. IV. §. 7.* In MARCHIA ex die, quo Vasallus moritur, fructus feudi acquiruntur: non tamen idem dies mortis Vasalli in omnibus Marchiae locis attenditur: quippe in *Media Marchia, Prignitia, Comitatu Ruppiniensi ac Districtu Lebus* dies *Margarethae*, qui est 13. Iulii, spectatur, post quem omnes fructus, licet non separati, ad heredes allodiales perveniunt: sin autem ante praedictum diem obierit, pertinent tunc fructus istius anni ad successores feudi, etiamsi viuo Vasallo aliqui fructus a fundo sint separati. In *Veteri Marchia* pro

termino attenditur *dies Iacobi*, in *prouincia Stolpensi* *dies* 10. *Augusti*, siue *Laurentii*. *MVLL. Pract. For. res.* 74. *KOEPPEN. dec.* 30. *n.* 45. *SCHEPLITZ. in Consuet. March. p.* 3. *t.* 3. *§.* 7. *KOHL. in Const. March. p.* 3. *q.* 9. *n.* 9. De *Noua Marchia* videri potest *Constitutio de a.* 1724. *d.* 14. *Aug.* wie es mit Verpfändung und Veräußerung &c. der Güter gehalten werden soll, *Part.* 4. *n.* 75. die *pendentes fructus* sollen denen *SUCCESSORIBUS* des Guths zufallen, iedoch daß diese auf solchen Fall die *Saat* und *Bestellungs-* *Kosten*, und zwar von iedem *Scheffel Weizen*, *Roggen* und *Gersten* 1. *Rthlr.* vor den *Scheffel Erbsen* 16. *gr.* und vor *Haber* und *Wicken* 12. *Gr.* zu der *gemeinen Erbschaft* erstatten. In *Dioecesi Havelbergensi*, quamvis proxime adiaceat *Prignitiae*, diem *Margarethae* non obseruari, sed secundum *ius commune* pronunciatum fuisse, refert *SCHEPLITZ. Promptuar. Iuris Tit. III. p.* 39. Aliud in *Marchia* quoad *fructus vindemiales* obtinet, in quibus *dies potius*, quo a solo separantur, obseruatur: hinc ad *successores feudi* pertinebunt, si *vasallus* ante *vindemiarum messem* moriatur, etiamsi *ultra diem Margarethae* aut *Iacobi* vixerit. v. *MVLLER. loc. cit.* In *POMERANIA* viduis & filiabus *annus gratiae* concessus, quandoque etiam *fororibus*, nullo existente *filio*, *Rec. Prou. Iulinensis d.* 24. *Mai. a.* 1569. quo omnes *fructus* ex *bonis defuncti* per *integrum annum* percipiunt. v. *Conclus. Pomer. T. II. concl.* 1. & *Constitut. FRIDERICI III. de a.* 1691. *tit. II.* *STRYK. de anno gratiae cap.* 4. *n.* 7. 10. & 16. Idem in *Pomerania citeriori* atque *Insula Rugiae* obtinere, patet ex *privilegiis*

giis Nobilitatis Pomeranicae anno 1720. d. 19. Decembr. confirmatis. v. apud LVNIG. l. cit. p. 1471. In Ducatu BREMENSI viduis quoque annus gratiae constitutus est. v. HENRICI Arch. Bremensis constitutio de *successione de a. 1567. tit. 4.* Ab his parum recedit, quae in Ducatu HOLSATIAE introducta est consuetudo, qua viduis quoque permissum fructibus praedii feudalis per annum Saxonicum frui v. *Constitut. Holsat. ap. LVNIG. Tom. II. p. 1802.* Conf. erudita dissertatio DN. VOGTI de *Iure coniugum in bona*, vulgo *von der Hubebands-Berechtigung*.

§. VII.

Haec secundum iura communia, Saxonica, aliarumque prouinciarum germanicarum ita se habent. Obscuriora ac incertiora sunt, quae de aliis, quam ex terra prouenientibus fructibus atque vtilitatibus feudi, e. g. *lana ouium, foetu piscium, &c.* dici solent. Ad illos enim prouentus & textus iuris feudalis & iuris Saxonici communis vix applicari possunt. Illud de fructibus pendentibus, hoc de industrialibus loquitur, ad neutros memorati & similes fructus referri possunt. Interim plerique Doctorem textum, II. F. 28. §. *his consequenter*, de omnibus indistincte fructibus accipiunt, atque ad eum in silentio legum prouincialium nos remittunt. Multi ex Saxonis Iureconsultis generaliter ad ius feudale commune prouocant, quoties de fructibus sermo est, in quibus satio, rastratio & eiusmodi cultura non requiritur. v. CARPZ. p. 3. c. 32. def. 9. DN. WERNHER. *Sel. Obseru. P. 7. pag. 54.* & in illis casibus temporis rationem

iure feudali praescriptam habendam esse existimant. Alii argumento ex *l. 7. §. diuortio. sol. matr. dos quemadm. pet.* deducto, fructus pro rata anni diuidi volunt: quo concessio, lana ouium tempore mortis vassalli nondum detonsa, pro rata temporis inter vassalli heredes feudales ac allodiales distribuenda foret. STRVV. *Obseru. Feud. ad cap. 15. n. 10. & in Cent. Obseru. n. 82.* Alii haec emolumenta viuentis Vassallo non percepta apud feudi possessorem relinquenda esse censent, quemadmodum heredibus usufructuariis non alii fructus cedunt, quam quos viuus usufructuarius percepit *§. 37. de Rer. diu. & l. 13. ff. quib. mod. usufr. vel usus amitt.* quae sententia, quamuis praxi non plene respondeat, iuris analogiae conuenientior esse credimus: nam qui primam amplectuntur sententiam, textum 2. *F. 28. de hoc fructuum genere loqui*, pro certo habent: secundae opinionis defensores iura Vassalli cum iuribus mariti in fundo dotali, licet non sine magna dissimilitudine, comparant. De piscibus aequae multis disputatur BERL. *p. 3. concl. 45. n. 20. de piscibus a Vassallo propaginis causa piscinae immixtis pleno iure ipsi competentibus*, neque de illorum usu quotidiano, qui finito usufructu finitur, quaerimus, sed de piscina atque stagno iure feudi concessis, & de iure ex illis percipiendae utilitatis, quaestio est, diuersissima certe. Iterum hic leges silent: quomodo autem hic DD. *c. 28. II. F. in suam sententiam detorqueant*, videri poterit apud RICH. *Dec. 56. In Saxonia ius certum ex longa respondendi consuetudine inualuit, & distinguitur, utrum tempus mortis Vassalli propinquius sit piscationi, quae lapso de-*

demum triennio fieri solet, an vero immiſſioni piſcium, zum **Sage**: priori caſu, piſcationis fructus cedunt heredibus allodialibus. *STRVV. cent. n. 8. CARPZ. P. 3. conſt. 32.* Luculenter hanc quaestionem nuper diſcuſſit in Marchia Sereniſſimus Legislator in *Conſtitutione* für die Ritterschafft der Neumarcht ꝛ. de a. 1727. die ausgeſetzte Carpen, ſo in denen Teichen ſitzen, ſollen denen Allodial - Erben verbleiben, dergeſtalt, daß wenn der Poſſeſſor des Gutheſ in dem Jahr, da die Carpen fiſchbahr, verſtirbet, ſolche die Allodial - Erben fiſchen, oder ſich dieſerhalb mit dem Succellore des Gutheſ des Werthſ halber vergleichen: geſchiehet aber der Todesfall in dem erſten oder andern Jahr, da ſie noch nicht fiſchbahr, ſo können die Allodial - Erben nicht mehr als den Werth derer in denen Teichen ſitzenden Carpen nach ihrer Größe und Beſchaffenheit praetendiren ꝛ. ꝛ.

§. VIII.

In hanc fructuum naturalium & industrialium claſſem referunt communiter etiam Doctores emolumenta, quae ex variis iuribus feudo inhaerentibus, e. g. iure venandi, braxandi & ſimilibus capiuntur. Si iterum hoc caſu decifio ex *II. F. 28.* tuto petenda eſſet, parum difficultatis ſupereſſet. Placuit ea ſententia Iureconſultis Saxoniciſ, *CARPZ. l. c. def. 6. STRVV. cent. n. 100.* quorum argumenta examinauit *SCHWED. diſſ de Fruct. Feudi §. 21.* Proprie ea iura pro fructibus fundi haberi nequeunt, potius ex ſpeciali conceſſione defendunt, hodierno inprimis iure,

re, quamvis maiorum aetate alia illorum iurium conditio fuisse videatur, quod pluribus iam deducere non vacat. Euolui hic merentur duo scripta non vulgaris doctrinae, quorum primum anno 1723. sub titulo: *Gründliche Deduction gegen die vermeintliche Regalität derer Jagten*, alterum autem sub titulo: *Des Adels und der Ritter Güter im Herzogthum Sachsen: Lauenburg von uralter Zeit und etlichen Seculis her, wohlhergebrachtes und bis 180 conseruirtes Brau: Recht* a. 1705. prodiit. Largiamur igitur, exercitium horum iurium ad fructus feudi referri posse: singularem tamen illorum conditionem deprehendemus: certe a fundo feudali non ita separari possunt, ac antea recensiti fructus naturales & industriales: nullas regulariter in illorum perceptionem facere tenetur Vasallus impensas; hinc nulla ratione laeditur, neque aliqua maturitas expectanda est, unde forte ius quaesitum Vasalli enasci posset; quotidianus eorum est usus. STRVV. *Cent. n. 99. Cocc. de Iure Seminis sect. 5. §. 8. & sect. 6. §. 15.* qui in his fructibus diuisionem pro rata anni ex *l. 7. §. disortio, sol. matr.* obtinere, censet, qua decisione, si ad iuris romani principia recurramus, nulla inueniri potest solidior. Alii simpliciter haec emolumenta feudi suecessoribus relinquunt, non destituti verosimilibus argumentis. v. SCHWED. *l. cit. §. 21.* Sed haec maiori cum certitudine de redditibus, quos singulari beneficio Domini directi vasallus titulo regalium percipit, e. g. ex *collectis, vectigalibus, iurisdictione, confiscatione*, asseruntur v. SCHWEDER. *l. cit. t. 29. STRVV. dec. 39. & 94.* Hi fructus *ciuilibus* non male annumerantur, de

de quibus adhuc paucis videndum est. Hic iterum a *Iure Feudali Communi* destituimur, inde nouis diffensionibus inter DD. fenestra patuit; paulo certiori iure vtuntur Saxones. Ad *Ciuiles* fructus referuntur (1.) pensiones feudi locati, si Vafallus nondum finita locatione moriatur: ipsorum fructuum loco censentur; proinde id, quod in ipsis fructibus iuris est, de pensione locatorum praediorum quoque tam iure feudali communi, quam Saxonico obtinet, CARPZOV. P. 3. C. 16. 6. 7. (2.) decimae, census, annui redditus, omnesque praestationes, quas subditi ex frumento, vino, animalibus aliisque bonis soluere solent. Duo in hac quaestione casus separandi sunt: 1. si dies illarum praestationum cesserit; quid hoc loco *cedere* dicatur, multo cum iudicio explicuit COCCEL. *cit. diff.* §. II. 12. qui vt quoque venerit dies desiderat, praecedente GOMEZ. *Var. Resol. Tom. 2. c. 11. n. 21. vers. Secundo limita.* ad generalem iuris regulam respiciente: *vt si aliquid ad heredes non transiturum, in diem hic vno tempore & cedere & venire debeat, ne ius temporarium & cum persona exspirans perpetuum & transmissibile efficiatur*: nam ita verum debitum adest, & fructus illi iure quaesiti sunt, imo exigendi ius competit. Consentit *Ius Saxonicum Electorale* P. 3. c. 32. verbis: *Wann die Zehende zur Zeit des verstorbenen Lehn Mannes betagt gewesen. Dies ille a lege, consuetudine & pacto determinatur. Quae- nam sit iuris Saxonici obseruantia, paucis docet SCHNEIDEW. epit. feud. p. 5. n. 30. daß auf Bartholomaei allerley Pflege und Zins verdienet sey: auf Walpurgis die Lämmer Zehenden, auf Krautwei-*
G
he

he der Gänse: Zehende, auf St. Johannis: Tag der
 Fleisch: Zehende, auf Margaretha der Korn: Ze-
 hende, Zins von Mühlen, Zöllen ist verdienet,
 wenn der Zins: Tag kömmt. De MARCHIA deci-
 mae mixtae, Fleisch: Zehend an Lämmern, Kälbern,
 Gänsen, 1c. die Margarethae, reliqui census autem
 an Geld: Zinsen, Korn: und Hüner: Pächten die
 Martini solui debent, M V L L. Ref. 75. p. 165. &
 KOHL. ad Constit. March. 3. qu. 9. n. 10. Si Vassallus
 post memorata tempora diem obierit supremum, nul-
 lum est dubium, quin illi census ad heredes allodiales
 transmissi fuerint. Singulare est *Iure Saxonico Ele-*
ctorali, quod eadem iura Vassalli heredibus tribuat,
 si dies intra tricesimum post obitum Vassalli venerit,
 quem terminum alios male extendere, opportune mo-
 nuit DN. TRIER *Diff. de Transmiss. Fructuum Feu-*
daliuni §. 6. Aliter se res habet, si (2) Vassallus ante
 tempus soluendis censibus praefinitum decesserit, vel
 etiam terminus post tricesimum venerit. Tunc enim
 census inter heredes & successores pro rata diuiden-
 dum, nonnulli tradunt ex l. 7. §. *diuortio. sol. matr.*
 M V L L. ad Const. Sax. const. vit. 371. quam senten-
 tiam approbasse videtur Const. Sax. 16. P. 3. quam ta-
 men feudis non applicandam esse monet CARPZOV.
 P. 5. c. 32. def. 19. RICHT. Dec. 56. n. 13. STRVV.
 cent. n. 5. 6. q. 3. qui eam constitutionem de dotalitiis
 & legatis accipiunt.

§. IX.

Quinto a feudis regulariter separantur *RES MOBI-*
LES, in illis proprie feudum constitui nequit II.
 F. I.

F. 1. in fine & 23. in fine. STRVV. Synt. iur. feud cap. 6. §. 1. VOET. de mobilium & immobilium natura cap. 25. §. 5. neque feudo inhaerent, neque beneficii titulo concessae fuerunt. Cessat haec separatio, si res mobiles cum feudo fuerint datae, quo casu immobilium & pertinentiarum iure censentur; idem, si ad perpetuum feudi vsum destinatae l. 17. §. 7. de act. emti & l. 265. ff. de V. S. quae tamen destinatio ex certis argumentis innotescere debet, cum feudalis qualitas regulariter non praesumatur. LYNCK. Respons. 154. Vol. 2. Aliquando ea destinatio ex reali incorporatione, si res mobiles immobilibus affixae & annexae fuerint, patet, was Erd, Nied, und Nagel-fest ist, und genagelt, Band und Nagel hat. Alias regulariter, quae sub nomine des Viehes und Fahrnusses veniunt, mobilibus annumerantur, & ad heredes allodiales transmittuntur. Hinc ad res mobiles & allodium referuntur: Boues etiam aratorii, BRVNN. ad l. 15. de act. emt. STRVV. cent. n. 61. RICHT. vol. 2. cons. 43. n. 12. Vaccae, canes venatici, STRVV. cent. n. 58. MVLLER. pr. for. res. 73. n. 21. retia venatoria & piscatoria, STRVV. l. cit. instrumenta rustica vel agriculturae, Pflüge, Wagen, Reitern, STRVV. n. 66. aluearia apum, STRVV. n. 49. 65. naues vtut magnae molis l. 1. §. illud & §. si quis ff. de vi & vi arm. machinae ac tormenta bellica, MVLLER. l. cit. n. 23. nisi ad perpetuam castri vtilitatem destinata. STRVV. n. 16. & 60. lecti ad domesticum vsum destinati, Gesinde und andere Betten, suppellex, alle zur Haushaltung gehörige Sachen, als Sägen, RICHT. n. 16. STRVV. n. 77. 78. hölzerne und steinerne Schweine

und Rüh auch andere Tröge, Krippen und Raufen, *Conf. Argent. II. Vol. 2. n. 31.* angeschaffte Baumaterialien an Klöthern, Brettern &c. *Ibid. n. 80.* Materialien von einem abgetragenen oder sonst verunglücktem Hause, *ib. n. 79.* quod tamen non omni dubio caret; frumenta cuiusque speciei, ausgedroschen und unausgedroschen Getrennde, *MVLL. n. 22.* Wein und Hopffen, *STRVV. n. 61.* semen *STRVV. n. 81.* die Winter- und Sommer-Saat darff bennt Lehn nicht gelassen werden. Si possessor defunctus fundum satum & subactum acceperit, eundem in quibusdam locis aequè satum ac subactum restituere debet. *MVLLER. l. cit. n. 35. seqq. STRVV. n. 47.* Porro huc spectant, quae commodioris tantum vsus vel ornatus gratia in aedibus habentur, tapetes in arcis retenti, *STRVV. n. 69. 70.* so nicht Nagel-fest, *CARPZ. resp. 14.* Hirsch-Köpfe und Geweyhe, *STRVV. n. 68.* *MVLLER. n. 21.* imagines & picturae, *arg. l. 66. §. ult. de contrah. emt. annulus signatorius, STRVV. n. 13. & 14.* immobilibus e contrario annumerantur atque in feudo sunt reliquenda, quae affixa & annexa sunt. Huc referuntur ahena, nisi Gerada illo loco obtineat, *CARPZ. P. 3. c. 31. def. 6. & caldaria affixa muro, eingemauerte Wasch-Kessel und Brau-Pfannen, MVLLER. l. cit. n. 33. seqq. STRVV. n. 45.* Weinfältern, so Erd-fest, *MYLER. AB EHRENBACH. de iure torcul. cap. 18. §. 23.* eiserne Ofen, Glocken, Orgeln, *STRVV. n. 46. & 22.* aufgerichtete Schlag-Glocke und Uhr, *ibid. n. 47.* *HOFFMANN. de Individuitate c. 3. sect. 1. §. 3.* non minus ea, quae ad perpetuum vsum feudi vel fundi realiter destinata

stinata sunt, vt serae, clauae, claustra, pali, tegulae, fenestrae, l. 17. §. 5. 7. ff. de Aet. Erit. molendinae pneumaticae atque nauales. MVLLER. l. cit. n. 28. seqq. STRVV. n. 42. 43. HERING. de Molend. qu. 8. n. 10. STRYK. de Iure Pertinent. c. 1. n. 66. BORN. de eo, quod iustum est circa molendina, cap. 1. §. 5. Kelsche, Orgeln, Creuse, Kirchen-Geschmeide, lauffende Rade, Mühl-Steine STRVV. n. 22. Becher, so der Vater zum Willkommen bey dem Mann-Lehn-Gut verordnet, STRVV. n. 96. Böttiche und andere Bier-Gefässe, WERNH. Obseru. P. 3. p. 412. Ab his recedunt quandoque principiis iura particularia: in *Pomerania* pecora & instrumenta, welche zu der sogenannten Hoff-Wehr gehören, inter pertinentias feudi connumerantur, v. conclus. *Pomeran.* tit. 14. c. 3. in *Marchia* equi feudales, so viel gute Pferde, als das Gut sonst zum Ritter-Dienst halten muß, nec non hastae, bombardae, aliaque arma bellica, die Rüstung, defuncti feudalibus successoribus relinquuntur; quod pro vestigio iuris Saxonico in *Marchia* olim vsitati non sine ratione habet MVLLER. l. cit. n. 39. 40. conf. Constitution wegen der Succession in Lehn-Gütern in der Alten Markk 1c. de a. 1718. §. 27.

§. X.

Rei mobilis naturam quoque habet PECVNIA a Vassallo relicta, siue realiter in hereditate deprehendatur, siue in nominibus consistat, STRVV. cent. n. 15. Placuit tamen in ea peculiarem, & quidem sextam classen, bonorum allodialium a feudo separandorum constituere. De pecunia ab omni nexu feudali libera

nullum est dubium, quin ad heredes allodiales perti-
 neat: neque de feudo in pecunia consistente, quaeri-
 tur, quam ex conditione feudi ad successores feuda-
 les transferri, certissimum est, LYNCK. *diff. de feudo*
pecun. §. 36. imo non agimus de *pecunia feudali* quae
 loco feudi est, KOPPEN. *decis. 18. n. 12. & 13.* & in
 vernacula *ein Lehn: Stamm* dici solet, cuius quoque
 singularia sunt iura MYLII *diff. de feudo in pecunia*
consistente, & LYNCK. l. cit. §. 25. Alia quaestio est de
pecunia ex feudo redacta, quae non obstante iuris re-
 gula *pretium succedere in locum rei venditae & aliena-*
tae pro allodiali habetur, MVLL. *pract. rel. 31. STRVV.*
cent. n. 37. 55. & demum accedente consensu domi-
 ni & pacto agnatorum feudalis pecuniae iura acquirit,
 quibus deficientibus iure allodii censetur, v. *Const. Sax.*
P. 3. const. 30. & ad heredes allodiales pervenit, *arg.*
2. F. 26. §. si vasallus, nisi statuto vel consuetudine
 aliud introductum, ut pecunia ex feudo redacta sem-
 per ad heredes feudales pertineat. Simile quid occur-
 rit in *Ordin. feud. March. Lusatae superioris §. da aber*
einer die Lehen: Güter annehme, und dem andern o-
der mehrern Successorn oder Mitbelehnten eine Sa-
tisfaction und Vergnügung mit Gelde thäte, so soll
derjenige, er sey inn- oder ausländ, verbunden seyn,
das Geld aus dem Lehn: Gut entweder wieder an
Lehn: Güter zu wenden, oder dasselbe 2c. aus dem Er-
ben zu Lehen zu erheben. De simili olim consuetu-
 dine in curia Saxonica testatur BERLICH. *p. 3. concl.*
41. n. 6. de Marchico iure PRVCKM. Vol. 1. Cons. 50.
n. 617. De Pomeranicis consuetudinibus CONCLVS.
 POMERAN. *Tit. 2. concl. 5, 6, 7, 8, 9, 10.* Eo etiam
 recidit

recidit quaestio de *residuo pecuniae* ex feudi antiqui praeuio agnatorum consensu facta alienatione, an feudale sit, an vero ad heredes venditoris allodiales pertineat? v. MULLER. *l. cit. n. 24. seqq.* & LYNCK. §. 27. posterius communiter asseritur, quamuis contraria sententia non aequitatis ratione destituatur. Pari iure aestimatur *pecunia ad emendum feudum destinata*, quam allodiam esse omnes pene affirmant, heredibusque allodialibus ius succedendi in illam, si nondum viuo paciscente feudum pro ea comparatum sit, concedunt. v. LYNCK. *l. cit. §. 25.* STRVV. *cent. n. 29.*

§. XI.

Haec sufficere possunt ad demonstrandum ius separandi allodium a feudo in casu successionis feudalis aequae ac allodialis. Diuersam prorsus horum bonorum esse naturam, vidimus: hinc cum aliquando de bonis feudalibus & allodialibus quidam simul testatus esset, inualida quoad feudalia dispositione, testamentum tamen quantum allodialia concernit, sustinuerunt Scabini Lipsienses. v. LYNCK. *de Individuitate cap. III. sect. V. §. 1. p. 296.* Plura adduci possent, si dissertationis academicae termini id paterentur. Amplissimus differendi campus se offert, si consideremus, quam frequenter quaestiones de separando allodio in successionibus illustribus Procerum Germaniae motae sint: Agitatae sunt non sine feruore aliquoties in Palatina, Brunsvicensi, Megapolitana, Anhaltina domo, aliisque summis Germaniae familiis de allodiali successionem controuersiae: vberrima hic dicendi adest materia, quae tamen si pro dignitate examinari deberet, pau-

paucis vix absolui posset. Aliis plerumque principiis in illa doctrina versandum est; falluntur, qui in communis & priuatae iurisprudentiae conclusionibus acquiescunt. Nobis consultius videtur, de tam illustri & fertili materia nihil potius, quam pauca dicere. Pergendum igitur ad

CAP. III.

DE

IVRE SEPARANDI ALLODIVM
A FEVDO IN DELICTIS.

§. I.

Ad separationem allodii a feudo occasione delicti tunc demum deueniri & quaestio institui potest, quando Vasallus ob patratum facinus beneficio exuitur. Eripit illa priuatio proprie, quae feudi titulo possidentur: hinc patrimonium & allodialia bona Vasalli sunt intacta relinquenda; de quo illustre exemplum in historia HENRICI LEONIS infelicis occurrit v. ALBERICI *Chron. ad ann. 1193.* ARNOLD. *Lubec. Chron. Slav. lib. 2. c. 24.* qui fata Principis in curia Wurtzburgensi referens, addit, *hoc tamen circa ipsum dispensatum est, ut patrimonium suum, ubicunque terrarum fuisset, sine omni contradictione liberrime possideret.* Recidit autem non solum feudum ad dominum directum, verum etiam omnes fructus post feloniam percepti Domino debentur, *arg. l. 38. §. 1. ff. de usur.* STRVV. *S. I. F. c. 15. §. II. n. 4.* SCHWED. *de Fruct. Feud. §. 35.* aut si feudum ad agnatos deuoluatur,

uatur, agnatis & successoribus feudalibus *conf. cit. Diff. §. 16.*

§. II.

Sunt vero etiam casus, quibus & feudorum & al-
diorum iacturam simul facere potest Vasallus: nem-
pe si Vasallus delictum commiserit, quod bonorum
publicatione puniri soleat, & dominus feudi directus
sit dominus fisci, quo casu & feudo cadit & heredita-
ria bona amittit Vasallus, e. g. si criminis perduellionis
reus sit, *Nou. 134. c. ult. II. F. 56.* ex eo tamen allodii
atque feudi nulla oritur confusio, quorum semper se-
parata manet ratio. Ipsa poena publicationis bonorum
rarius in hodiernis foris occurrit, quod iterum ex iu-
ris Romani usu recentiori deriuandum esse, atque occa-
sione *Nou. 134. cap. ult.* euenisse videtur: Plura enim
in antiquioribus legibus & moribus Germanorum con-
fiscationum leguntur vestigia, in quae multo cum stu-
dio inquisiuit GOLDAST. in dem Bedencken von
Confiscation der Zauberer Güter, *conf. Dn. KRESSII
Notae ad Art. CCXVIII. Crimin.* Aliud dicendum,
quando Vasallus alium feudi dominum directum, a-
lium autem superiorem respectu bonorum allodialium
agnoscit. Hoc enim casu utriusque iura non sunt com-
miscenda, quod cum aliquando in Germania factum
esset multorum cum iniuria, tandem primum in Capi-
tulatione FERDINANDI III. *art. 28.* cautum est, ne
iura fisci Statuum imperii violarentur: repetierunt
hanc sanctionem subsequutae capitulationes FERDI-
NANDI IV. LEOPOLDI *art. 27.* IOSEPHI *art. 26.*
omnium autem plenissime statuit CAROLINA *art. 21.*

H

verbis:

verbis: die Allodial-Güter auch, welche ex crimine laesae maiestatis oder sonst verwürckt seyn, oder werden möchten, denen mit den iuribus fisci belehnten, oder dieselbe sonst durch beständiges Herbringen habenden Churfürsten, Fürsten und Ständen, unter welchen Obrigkeitlichen Bothmäßigkeit sie gelegen, nicht entziehen, sondern die Landes-Obrigkeiten oder Dominos territorii mit derer Confiscirung gewehren lassen.

§. III.

Sed hic abrumpimus, quamvis plura dicenda restent: Addi possent multa de *Actionibus*, quae ex hoc separationis iure profluunt, quarum aliae ex analogia iuris Romani deriuantur, aliae moribus debentur. **LYNCK. Vol. I. Respons. n. 48. n. 21.** neque deessent, quae de *iure retentionis* allodialibus heredibus atque creditoribus competente, disputari possent: non minus de *Contrariis Iuris Separandi*, nempe de consolidatione, confortatione siue incorporatione allodiorum cum feudis varia in medium proferri possent; quae omnia a nostro scopo non forent aliena. Sed iam terminos exercitationis academicae extendere non permittitur: imo quae de actionibus ex hoc iure oriundis dici possent, pleraque in antecedentibus suo loco attigimus, ulterius non repetenda: quae vero de modis hoc ius separationis extinguendi monenda superessent, ita sunt comparata, ut potius separatam tractationem requirant. Haec igitur sufficiant.

F I N I S.

I. N. I.

I. N. I.

DE FEVDO SOLARI EXERCITATIO.

PRAEFATIO.

CUm superioribus annis, in ardua quadam causa, illustres quosdam Imperii Status concernente, inter alia quaestio occurreret: an Titius in bonis, quae vulgo *Sonnen-Lehn* dicuntur, successerit; & quae illorum bonorum qualitas sit ac natura? operae pretium visum fuit, in materiam istam penitus inquirere, & Auctorum, qui in scriptis suis de ea quaedam tradidere, sententias colligere. Rogamus igitur Beneuolum Lectorem, breues hasce pagellas de hac materia conscriptas, aequi bonique consulere, & si fortean de ea meliora ac doctiora in promptu habeat, ea Reip. literariae non inuidere velit. Dab. Rudelst. e Museo Kal. Martii 1674.

§. I.

DE materie Feudi Solaris, quod vulgo das *Sonnens-Lehn* vocant, apud plerosque iuris feudistici auctores, aliosque scriptores fere altum esse silentium; nonnullos autem recentiorum paucis eam attigisse,prehendimus. *Feudi autem Solaris* mentio fit in vetusto quodam vaticinio, de stirpe Principum Anhaltinorum, quod refert H. Salmuth, in *Responsio pro matrimon.*

*Principis cum virg. nobil. pag. 100. cum vero ab ipso & aliis illud pro anili fabula habeatur, integrum adducere nolumus: Ultima autem illius vaticinii, seu, si malis, figmenti verba haec sunt: „Soll das daraus entsprossen
 „ne Bärlein, mit einem rothen Creutz auf der Brust ge-
 „zeichnet, im Zunehmen, mit seinen Daken und Zähnen
 „sich an seinen Feinden rächen &c. Und alles, &c. so dem
 „alten Bären mit Gewalt entzogen, abgezwacket, und der
 „Elerisen zugeeignet, benebenst dem Sonnen-Lehn, völli-
 „gich wiederum herbeybringen. Et quamvis hoc vati-
 cinium trecentorum annorum antiquitate gaudere dica-
 tur, recte tamen D. Hulder. Eyben. *Elect. Iur. Feu-
 dal. cap. 10. §. 7.* ex nitore styli obseruat, id hoc vel
 proxime superiore seculo enatum esse.*

§. II.

Nomenclationis autem Sonnen-Lehen, quae vox non nouitia, sed antiqua, Geldros auctores esse, ait Fridericus a Sande, in *Commentar. ad Consuet. Feudales Geldriae cap. 1. praelim. n. 3.* simul barbariei eam ac ineptitudinis arguens. Verius tamen cum D. Ioh. Frid. Rhetio *Commentar. in ius Feudal. lib. 1. tit. 1. n. 22.* esse existimamus, eandem nec nomine nec re in inferiore Germania citius esse enatam; nec minus hodie in nostra Germaniae parte, quam illa, eiusmodi appellationes terrarum, der Sonnen-Lehn, occurrere, varii testantur auctores, vsuque ipso edocemur.

§. III.

In Germania nostra plurima inueniri Feuda solaria, ait nouissime D. Schoppius. *Tract. de Allodiis Cap. I.*
 In

In *Marchia* olim feuda extitisse recognitionis expertia plane libera, vulgo *Sonnen-Lehn* indigitata, testis est *Frid. Pruckman. vol. 1. consil. 4. n. 17.* & in *Thuringia nostra*, antiqua feudorum solarium vestigia existare nouimus, *Archi-Comitatum Oldenburgensem* olim *Feudum Solis*, ein *Sonnen-Lehn* vocitatum fuisse, & superiore seculo anno 1531. Feudum Imperii factum, refert *D. Winkelmannus*, *rerum Oldenburgicarum solertissimus Scriptor*, in *Amphitheatro Orbis Historico Polit. pag. 135*, quod repetit. Idem in *Not. Histor. Polit. veter. Saxo Westphal. c. II. n. 29.* non alio sensu, (vt vult *Thomas Cragius*; quem refert *D. Eyben cit. loc.*) quam quo omnes Reges a *DEO Opt. Max.* Regna sua quasi in feudum tenere dicuntur, eidemque Domino suo directo ad seruitia seruanda & praestanda, obstricti sunt.

§. IV.

Quid vero Feudum Solare sit, & quare ita dicatur, propter antiquitatem fere obscurum est, nec vna omnium sententia.

Communiter fere describitur, quod sit Feudum quoddam, recognitionis feudisticae expertum, ac plane liberum; sic dictum, quod non nisi a solo *DEO*, vel Sole recognoscatur. Vid. *Pruckmann. d. loco*, ibi: feuda Solaria sic dicta, quod a nemine recognoscantur, *D. Eybenio*, de tract. §. 7. dicitur *Sonnen-Lehn*, quod a Sole in clientelam, ac nullius hominis beneficio accipitur. *D. Schopp. cit. loc.* ait esse, cum allodium absque oblatione in feudum, recognoscitur a *DEO*, & Sole flagrante, salua manente natura allodii.

§. V.

Verum aliam sententiam fouet D. Andr. Knichen. *Tract. de Vestitur. part. Pact. 1. c. 2. n. 102. & Part. 3. cap. 4. n. 93. & seqq.* Rectius, ait *feuda immortalia*; *Sonnen-Lehn*, nuncupari, si in *manum mortuam* conferantur, vt in Ecclesiam, Coenobium, ciuitatem, & communitatem, *perpetuam* enim dici concessionem, quod reuersio nunquam speranda sit; alias iurium dominicorum *admortizationem* appellari. Borell. *cons. 1. n. 14. & 15.* Bonum autem hoc, *Sonnen-Lehn*, propterea vocitari ait, *quod instar Solis perduret.*

§. VI.

Nobis autem prior *feudi Solaris* explicatio, nominisque ratio conuenientior ac verisimilior videtur. Notum quippe ex Historicorum monumentis, Germanos Veteres, *Solem*, sub Saturni, Iouis, Martis, Mercurii, aliisque nominibus pro DEO habuisse, & vno in Sole omnia religionis suae studia collocasse. Vid. Cluuer. *1. Germ. antiq. 26.* Vossius *de Orig. & Progressu Idolol.* c. 13. aliisque, quos referunt laudati Dd. Eyben. & Rhetius supra citatis locis. Qua ratione *Sonnen-Lehn* quasi a Sole, h. e. a Deo *mouentia*, non inepte dicta, ait D. Eyben *d. l.* Praetera non parum hanc rem probabilem reddit notabile exemplum feudi Solaris, a D. Schoppio, *de Tract. de Allodiis c. 1.* adductum, vbi scribit: „Das
„Stamm-Haus Werberg und Güter ist nebst andern Le-
„hen-Stücken der Herren von Werberg bey Helmstedt uhr-
„alt Eigenthumb gewesen. Es hat aber solches Senior
„gegen der Sonnen Auffgang mit Harnisch, und blossen
„Schwerd

„Schwert anreitend, und ein Creutzstrich der Sonnen-
 „strahlen schlagend, addita quadam deuotione, & paupe-
 „ribus Eleemosynis datis, a DEO recognosciret. Haec
 „ille. An vero hac & non alia forte, vel plane nulla in-
 terueniente solennitate olim Solaria Feuda coeperint?
 adserere vix tutum videtur.

§. VII.

Ex iam dictis propalescit, I. *Feudum Solare*, Sonnen: Lehn, nec *proprium* nec *improprium* Feudum dici posse, quemadmodum etiam nullibi in classe *Feudorum impropriorum* id reperire licuit; adeoque *abusiue* saltim, & quoad nomen Lehn dici, utpote nulla vera qualitate feudali Lehnenschaft adfectum; perinde ut *allodius* nomen Germanicum Lehen nonnunquam tribui videmus, quod tamen alias Erb und eigen dicitur.

§. VIII.

II. *Feudum Solare*, Sonnen: Lehn, cum Allodio, quod a nemine, nisi DEO recognoscitur, ut describit Guido Papae. *Decis.* 560. n. 2. quem reliqui fere omnes sequuntur, idem esse. Ita sentimus cum D. Eybenio d. I. & Schoppio, cit. loc. Quamuis enim supra laudatus Knichenius, Iurisconsultus doctissimus, *Tract. de Vestitur. paction.* Q. 3. c. 4. n. 94. obiiciat, hoc sensu *Feuda solaria nec esse, nec nomen mereri*, cum absque vlla recognitione beneficiaria res in allodiorum indolem concedat; non tamen absurdum nec nouum est, rem aliquam latiore & *abusiua* appellatione indigitari: quod exemplis non paucis in lingua nostra vernacula ostendere facillimum esset. Nec absurde Germanicum vocabulum

bulum *Lehn* in latiore significato quamcunque concessionem denotante ad Allodialia bona, territoria, prouincias &c. quatenus in iis quaecunque saltem dominium, imperium, vel aliud ius Superior obtinet, referri potest, quod ex contextu vel materia substrata interpretationem meretur. Vid. D. Photius. *Comment. in ius Feudal. L. i. tit. i. n. 21.* & ante eum D. Eyben. *d. l. vbi quaecunque illam feudalem qualitatem, qua Feuda Solaria adfecta sunt, Sonnen-Lehnschafft* vocat.

§. IX.

III. Denominationem isthanc Feudorum Solarium, *Sonnen-Lehen*, non adeo ineptam, barbaram, aut Christianis auctoribus indignam reputari debere, ut quidem vult supra laudatus Sandius, si Dei ac Solis solitam comparisonem respicias. Vid. D. Eyben. *d. c. 6. §. 7.* vbi etiam erudita & elegantia de appellatione *Sonntag* reperies.

§. X.

Caeterum *feuda Solaria* Dominum territorii & ius superioritatis agnoscere, extra dubium est. Quod si vero v. g. Comes Imperii, qui Status & immediatus Imperii ciuis, eiusmodi bona, quae *Sonnen-Lehn* possideat, ipsi in dubio etiam iura Superioritatis in eis competere, videntur, licet forte idem alia etiam bona sub nexu feudistico, ab alio Imperii Principe recognoscat. Alias ii, *qui tieuuent leur pays de Dieu, & du Soleil*; qui terras suas a Deo & Sole tenent, vel qui solum Deum & enseni recognoscunt, maiestatem habere dicuntur: Vid. *Limn. Addit. ad Lib. 4. de Iure publico c. 6. n. 15.*

§. XI.

§. XI.

Illud etiam heic praetereundum non est, Allodia ac Feuda Solaria hodie in Germania nostra rariora esse, quam olim fuere; cuius ratio esse videtur, quod proxime superioribus seculis feuda oblata, vulgo uffgetragene Rehen, in frequenti usu esse coeperint. Multi scilicet ob *publicam necessitatem*, quod aliter pace vel quiete publica eis frui non liceret, utpote iustitia & Pace Publica in Imperio non bene constituta, possessiones suas potentioribus, *non tamen semper Dominis territori*, in clientelam offerebant, feudique iure ab iisdem recipiebant. Knichen. *de iure territ. c. 1. n. 205.* Alii ex *deuotione ciuili*, & quod sic rebus suis melius confuere viderentur, utpote aliorum viribus contra insultantium impetus tutiores, allodia sua in feudum, tam Ducum, quam Comitum & Nobilium offerre solebant. Notabile fane est, quod scribit Besoldus, *Thesaur. Pract. lit. K. n. 37.* Es ist beweislich, und gehe man von einem Stamm-Hause zum andern, so wird man finden, daß noch für 200. oder 150. Jahren alle Stamme Häuser allodial gewesen. De *Franconia & tractu versus Rehn*, id testatur D. Rhetius. *d. l. n. 27.* ante annos non ita multos praestantissimarum familiarum ditiones allodiales fuisse. Sic illustrissimi Comites Schwartzburgici anno 1361. Imperatori Carolo IV. ut *Regi Bohemiae Castrum Rudelstad* cum oppido, quae allodialia erant, in feudum obtulere. Tenor literarum investiturae hic est: Haben die Graven Henrich und Grav Günther, die Besten und Stadt Rudelstadt, die ihr erblich frey eigen von uns, als von einem Könige zu Boheimb,

I

und

und von der Hochwürdigen Crone des Königreichs Böhme, zu einem rechten Edlen Lehen empfangen. Ex eodem Instrumento inuestiturae constat, eosdem Comites oppidum suum *Salvelt*, (quod postea ad Domum Saxoniam peruenit) & Castrum *Koeniz*, eidem Carolo Imperatori, vt Regi Bohemiae in feudum obtulisse. De Comitatu *Waldeck*, olim allodiali, postea Domui Hassiacae in feudum oblato, vid. Schopp. *d. tr. c. 2.* vbi exempla plura refert. Sic Comites Schwartzburgici superiore seculo occasione Reformationis Religionis, Praefecturam *Paulinzella*, tunc temporis Electorali, hodie Ducali Domui Saxonicae, in feudum obtulere.

Hodie, vt diximus, Allodiorum oblationes in Germania nostra satis rarae, vel quod iam pleraque feudisticam conditionem induerint; vel quod hodie minus tutum videatur, Potentiorum cum primis, clientelae se suaeque bona committere, cum non raro per abusum fidelitatis nexum ad arctissimum *subiectionis* vinculum extendere, summaque Superioritatis territorialis, antiquioribus temporibus fere ignotae, iura in Vasallos & Clientes sibi vindicare soleant, longeque vtilius sit, terras suas ab omni recognitione siue feudataria, siue alterius generis, liberas possidere.

§. XII.

Ceterum quis Feudorum Solarium sit *effectus*, ex iam dictis patescit. Cum enim ea *allodiorum* naturam & indolem habeant, de iis vi plenissimi domini libere disponere licet. Neque enim hic directi & vtilis domini conditio attenditur. Quod vero *succedendi modum* attinet,

attinet, is non est feudalís, sed ciuís; in *Feudis* scilicet *Solaribus* eodem modo, quo in *Allodiis*, succedimus, nisi forte vel pactis familiae; vel antiquo usu, feudalís succedendi modus fuerit receptus,

Tantum hac vice.

SIT GRATIA AC GLORIA DEO SOLI!

MANTISSA I.

Curiae Pontificiae stylum, (cuius Albertus Cranzius meminit,) Principes ac Duces, eosque solos, non etiam Comites & Barones *Nobilitium Virorum* titulo ornare, scribit D. Eyben. in *Elect. iur. Feudal. cap. 8. §. 13.* & hoc ex Decretalibus & aliis editis PP. Rom. epistolis, in propatulo esse, ait.

Verum hanc sententiam sequentia Pontificum Rom. Diplomata, quae in Archivuo Schwarzburgico habentur, dubiam reddunt:

Prouisio vetus super Canonicatibus Moguntin: praebend:

Bamberg: pro *Gunthero*, Comite Schwartzburgensi:

Bonifacius Episcopus, seruus seruorum Dei, dilecto Filio Gunthero, Dilecti Filii,
 1 2 Nobi-

Nobilis Viri, Guntheri, Comitis de Schwartzburg nato. Datum Romae, apud S. Petrum, 7. die Aprilis, Pontificatus nostri anno octauo.

Sic Paulus Episcopus Rom. in literis dispensat. ad Prouisor. in *Jeckenberg*, Henricum, Comitem, *Nobilem Virum* appellat.

Idem Bonifacius *Guntherum* in aliis literis *Nobilem Virum* nominat. Subscriptio est Romae apud S. Petrum. *Anno incarnationis Dominicae, 1464. Sept. Id. Febr. Pontificatus anno primo.*

MANTISSA II.

Mercatus hebdomadales, *Wochenmärkte*, hodie quemlibet Imperii statum, in suis ciuitatibus aut pagis libere instituere posse, communissima est Publicistarum sententia, quam Imperii praxis confirmat. Antiquis autem temporibus licentiam instituendi eiusmodi mercatus ab Imperatoribus concessam fuisse, ex sequenti Diplomate patescit:

Kensler

Kenser Carols Brieff,

über dem Marck und Halsgericht
zu Gelingen.

Anno 1356. No. 14. C.

WIR CAROL von Gottes Gnaden Römischer Kenser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, und König zu Böhemb, bekennen und thun kund öffentlich, mit diesem Brieff, allen denen, die Ihn sehend oder hören lesen:

Wenn Wir von Unser Kenserlichen Würdigkeit, und von angebohrnen Güten, angesehen haben und Gnädiglich bedacht, getreuen, steten und willigen Dienst, den Uns und dem Heiligen Reiche, der Edle, Heinrich von Schwarzburgk, Unser lieber Getreuer, gütlich und williglich in vorgangenen Zeiten gethan hat, und gegenwärtiglich thut, und in künftigen Zeiten desto williglicher und nützlicher thun mag und soll; Das haben Wir Ihm und seinen Erben und Nachkommelingen, ewiglich von sonderm Gnaden erlaubt, und erlauben auch mit rechtem Wissen, von Kaiserlicher Mächte, an diesem Brieff, daß dieselben Heinrich und sein Erben, und Nachkommelingen, "in ihrem Dorffe zu Gelingen, einen Marck machen mügen,, und alldieselbst "einen Wöchentlichen Marck, setzen und legen, do die Nachbarn und Umgeessenen zu fahren, zu käuften und verkäuften, als uff Markten gewöhn-

gewöhnlich ist, doch also bescheidenlich, daß der Tag des Marktes also gesetzt und gelegt werde, daß Er andern umgelegenen Märkten unschädlich sey. Auch thun Wir Ihm die Gnade und erlauben von sonderm Gnaden und mit Kaiserlicher Mächte, daß der vorgenandte Heinrich von Schwarzburg und sein Erben und Nachkommeling in dem ehenandten Markte zu Gelingen zu solchen Leuten, die mit Ubelthat in demselben Gebiete begriffen werden, alle Gericht, und bey Nahmen, das Oberste Gerichte, das Haupt und Glieder anrühret, ewiglich richten mügen; beyde Sie und auch die Richter, die Sie an ihrer Statt darzu schicken, Uns und dem Reich und andern Leuten unschädlich, an Unserm und ihren Rechten. Mit Urkunde diß Brieffes versiegelt mit Unser Káiserl. Mant. Insiegel, der geben ist zu Meze, nach Christi Geburt, drenzehenhundert, darnach in dem sechs und funffzigsten Jahr, an S. Thomas Tag des Heiligen zwölff Bothen, Unser Reiche in dem Fülfften und des Káiserthums in dem andern Jahr.

J. Dn. Imperator.

Nicol de Chremsa.

Idem Imperator CAROLVS IV. Comitibus de Schwarzb. per specialia Diplomata permisit, hebdomadales mercatus in pagis Strausberg, Ehr. & Plav. instituere.

F I N I S.

STAATLBIBLIOTHEK
REGENSBURG

Hoffmann, Christian Gottfried,

Christiani Godofredi Hoffmanni, Regiae Bor. Mai. Consiliario Intimo Et
Facultatis Iuridicae In Academia Viadrina Ordinario Tractatus Iuridicus De
Iure Separandi Allodium A Feudo Vulgo Wie Erb- und Frey-Güter von Lehn-Gü-
tern zu unterscheiden Accedit Appendicis Loco Ahasveri Fritschii

Francofvrti Et Lipsiae 1743

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/A.Diss.4669

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11075139-7

VD18 13974955